

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš-
ni 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.350 in 10.346
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Primorski problem.

Kakor znano, so fašisti tržaške, goriške in istrske pokrajine predložili začetkom tega meseca šefu italijanske vlade G. Mussoliniju spomenico, v kateri prosijo duceja odobrenja za svoj veliki načrt, kako čim prej in čim popolneje asimilirati slovanski element v omejenih deželah. Generalni tajnik fašistovske stranke Turati je ta načrt osvojil in ga šefu vlade toplo priporočal; tozadevne rešitve od strani duceja pa do danes še ni.

To bi moglo zbuditi v nas, ki nas usoda slovanske manjšine v Italiji prav tako živo zadeva, kakor če bi šlo za našo, upanje, da italijanski premier sploh ne bo odobril tega načrta, ki gre za sistematično poostrejevo asimilacijske akcije med slovanskim prebivalstvom potom raznih naredb administrativnega značaja, o katerih smo že obširno govorili. Za to bi govorila tudi zdrava pamet in višji državni interesi, ki morajo za šefa italijanske vlade biti bolj merodajni nego mnenje gospodov fašistovskih tajnikov, ki so vrh tega jako slabi poznavalci razmer, značaja in potreb slovanskega prebivalstva v Primorju. Zdrava pamet pravi, da italijanska vlada slovanskega naroda s tako poostreno akcijo, ki bo njegovo globoko zakoreninjena narodna in verska čustva v živo zadela, ne bo pridobila in da fašistovski tajniki s svojim fanatizmom delajo italijanski državi zelo slabe usluge. Kar slovansko prebivalstvo Italije potrebuje, je izboljšanje in dvig njegovega gospodarskega položaja in čuvanje njegove narodne samobitnosti ter kulturnih pravic, kakor jih tako visoko razvit in izobražen narod mora in sme zahtevati. Dovolj so se že te naravne pravice kršile in prikrajevale ter se i nadalje prikrašujejo, tako da bi količnik uvideven državljan moral to politiko popolnoma preokreniti, ne pa je še poostrevati, ako mu je na resnični pomiritvi. To spoznanje je prodrlo svojčas celo v ruske caristične kroge v odnosih napram Poljakom in izkušnja je pokazala, da je bila ta politika prava; tembolj bi bilo koncilijantnega, dobrohotnega in narodne posebnosti slovanskega prebivalstva vpoštevanega postopanja pričakovati danes v državi, ki se šteje med najbolj kulturne. Za to pa govorijo vrh tega zunanje politični razlogi, ker je več kot jasno, da so dobri odnosi med Italijo in Jugoslavijo odvisni v prvi vrsti od tega, kako italijanska vlada postopa z jugoslovansko manjšino.

Ne vemo pa, da-li so ti razlogi tako močni, da bi mogli G. Mussolinija resnično odvrniti od tega, da ne bi odobril bojnega načrta fašistovskih tajnikov v Primorju. Kritični nanj je velik; saj čitamo v glasilu samega ministrskega predsednika »Popolo d'Italia« tržaško pismo, v katerem eden izmed urednikov tržaškega »Popolo di Trieste« izvaja: »Vlada se torej nahaja pred jasnimi željami, ki jih je narekovala popolna zavest, pred željami, ki ne poznajo nikakih obojavljanj, pred željami, ki jih je izreklo pet pokrajin na vzhodni meji.« In dopisnik je prepričan, da bo G. Mussolini sprejel te želje: »V eni sami besedi povedano, zahteve stremijo za kar najhitrejšim in popolnejšim poitalijančenjem teh dežel. In ker duce hoče »naglo in popolno poitalijančenje«, bo po proučitvi spomenice gotovo izdal ekzekutivne ukrepe, ki bodo povzročili veliko izpremembo sedanjih razmer na Primorskem.« Treba tudi vpoštevati, da so časih podrejeni organi močnejši od šefa, ali vsaj hočejo biti, kakor kaže slučaj Farinacci. Primorski fašistovski tajniki vsaj so gotovi svojega uspeha, ker so preteklo soboto zopet zborovali v Trstu, da začno z realizacijo svojega načrta. Tudi goriški prefekt, g. Cassini, ki je od početka kazal veliko samostojnost in neodvisnost v postopanju napram Slovencem, je z rekvizicijo Trgovskega doma in razpustom prosvetnega društva v Cerknem samo ojačil pesimizem, ki glode tega vprašanja navdaja naš narod. Bati se je, da ne bi šef italijanske vlade, ne da bi izdal zahtevanih ekzekutivnih odredb, mirno trpel, da se »asimilacijska akcija« fašizma poostri brez vsakih odredb, ki bi preveč vpile.

Mi nismo niti poklicani niti dolžni opozarjati G. Mussolinija na to, da bi bilo eno in drugo enako napačno in da bi Italija imela veliko več koristi od pravične, elementarne narodne zahteve zadovoljujoče politike napram Slovanom nego od načrtov tistih inženjerjev, ki so skovali zloglasno protislovansko spomenico.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Pogajanja slovenskih demokratov za likvidacijo SDS in prestop k Davidoviču.

RAZKRITJA »POLITIKE«. — SLOVENSKI SAMOSTOJNI DEMOKRATI PRIPRAVLJENI ZAPUSTITI PRIBIČEVIČA IN OSTALO SDS. — RAZBURJENI PRIBIČEVIČ. — SDS SE NAGLO RAZKRAJA.

r Belgrad, 27. jul. (Izv.) Današnja »Politika« nadaljuje z razkritji zakulisne politike SDS in vzdržuje svoje vesti, da so slovenski samostojni demokrati začeli pogajanja z nekaterimi davidovičevci in jim ponudili razpust SDS v Sloveniji in prestop v demokratsko stranko. Po informacijah »Politike« so bila ta pogajanja že precej daleč. Samostojni demokrati v Sloveniji so se nahajali tik pred likvidacijo svoje stranke. Sedaj pa so razkritja »Politike« celo zadevo spravila v drug tir. Pristaši SDS v Sloveniji so namreč radi tega delovanja voditeljev slovenskih samostojnih demokratov skrajno ogorčeni. Istotako so tudi slovenski samostojni demokrati opustili nadaljevanje te akcije, ker se na eni strani bojijo, da se ne bi zamerili Pribičeviču, na drugi strani pa niso sigurni, da se jim bo njihova politika posrečila.

Ta nadaljna razkritja »Politike« se v tukajšnjih krogih smatrajo kot resnična in pravilna, ker je znano, da se slovanska SDS ponuja komurkoli, če ji to kaže, in kadarkoli. Pribičeviča so ta razkritja najbolj razburila, ker ga s tem zapuščajo zadnji njegovi prijatelji. Njegova že itak maloštevilna stranka izgublja dan za dnem na pristaših. Danes je Pribičevič povabil k sebi časnika in jim dal izjavo, v kateri med drugim pravi:

»Dr. Žerjav me je pooblastil, da lahko odločno zanikam vse te vesti, da lahko posebno naglasim, da se niso vodila nobena pogajanja z demokrati. Sploh ni mogoče, da bi se slovenski samostojni demokrati pogajali ali sploh kaj podvzemali brez celotne SDS. Zato si naj vsakdo zapomni, kadar ima posla s slovenskimi samostojnimi demokrati, da mora imeti opravka z vodstvom SDS.«

Nadalje pravi Pribičevič, da se slovenski samostojni demokrati pač zavzemajo za blokiranje vseh demokratskih elementov v državi, nikakor pa ne zato, da bi vstopili v drugo stranko. Če bi hoteli vstopiti v demokratsko stranko, pravi Pribičevič, bi jih demokrati sprejeli, ker bi se to smatralo kot polom SDS, kar bi bilo v sedanji volivni borbi za SDS katastrofalno.

Iz teh Pribičevičevih izjav je jasno razvidno, da so prerana odkritja »Politike« o dvojni politiki slovenskih samostojnih demokratov zelo neljuba slovenskim samostojnim demokratom, ki so blamirani pred vodstvom svoje stranke in davidovičevci. Še bolj so neljuba Pribičeviču, ker se je s tem podal najboljši dokaz popolne desorientacije v krogih samostojnih demokratov, ki so osamljeni in zapušteni od vseh strani in vsak gleda, kam in kje bi se naslonil in našel podporo.

V nadaljnjem razgovoru s Pribičevičem so ga časnika opozorili na dejstvo, da prvaki demokratske stranke zatrjujejo, da so se pogajanja vodila, nakar je Pribičevič odgovoril, da on verjame Žerjavu, da se dr. Žerjav in dr.

Kramer, ki sta za to merodajna, gotovo nista pogajala.

Vsekakor je bilo opaziti, da je Pribičeviču cela afera skrajno neljuba, ravnotako vsem samostojnim demokratom.

Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se z nekaterimi prvaki SDS, ki se nahajajo v Belgradu in jih je opozoril na dejstvo, da slovanska SDS v svojem glavnem organu »Jutro« pač priobčuje te vesti, nikakor pa ne priobčuje v celoti Pribičevičevega demantija, iz česar je jasno, da igra dvolično igro. Pribičeviču se osebno zatrjuje, da ni na tem ničesar, na drugi strani pa »Jutro« bega svoje volivce z raznimi izmišljotinami.

V razgovoru smo dobili vtis, da so ti krogi dobro poučeni, s kom imajo opravka v Sloveniji.

Na vsak način so vesti o slovenskih samostojnih demokratih zelo značilne za razmere, ki vladajo v SDS. Slične vesti namreč prihajajo tudi iz drugih krajev. Pričakovati je, da bo SDS v mnogih krajih likvidirala še pred volitvami. V kolikor pa ne bo likvidirala, pa je gotovo, da bo ostali del, v kolikor pride po volitvah v skupščino, igral zelo klavno vlogo. Njeni pristaši pa se bodo morali orientirati napram eni ali drugi struji v parlamentu.

PREZGODAJ RAZKRITI RAČUNI.

Belgrad, 27. julija. Današnja »Politika« prinaša dopis iz Ljubljane, v katerem pravi:

»Vest, ki jo je bila prinesla »Politika« o vrnitvi slovenskih samostojnih demokratov v demokratsko stranko, je izzvala v vseh tukajšnjih političnih krogih veliko pozornost, a v vrstah slovenskih samostojnih demokratov pravo razburjenje. Ker so samostojnim demokratim organizacijam in prvakom že zjutraj prihajala telefonična vprašanja za pojasnilo iz Zagreba in Belgrada, se je zvedelo za stvar, še predno je dospela »Politika«. Samostojni demokrati so bili po mnenju obveščenih krogov posebno razlučeni zato, ker je vest o prehodu slovenskih samostojnih demokratov prezgodaj prišla v belgradsko javnost, to je še pred zaključkom pogajanj. Zanje je namreč obstajala nevarnost, da se zamerijo G. Pribičeviču, še predno bi imeli gotovost, da najdejo oporo pri prvakih demokratske stranke. V tem slučaju bi bili ostali v novi skupščini popolnoma osamljeni, kar bi uničilo vse njihove dosedanje napore in poizkuse, da najdejo zvezo s kakšno vladno skupino.

Najsi so samostojni demokrati še tako ogorčeno demantirali vest o prehodu v demokratsko stranko, so poučeni ljudje naglašali, da so se taka pogajanja dejansko vršila odnoso, da so neki slovenski samostojni demokrati poizkušali in še sedaj poizkušajo, da bi se slovenski samostojni demokrati vrnili v stranko matico, ker bi to — po njihovem mnenju — jako povoljno delovalo na glasovanje demokratske stranke v Sloveniji.

Spor v demokratski stranki na mrtvi točki.

r Belgrad, 27. jul. (Izv.) Za danes popoldne je bila sklicana seja ministrskega sveta, ki naj bi bila posvečena predvsem vprašanju razmerja med demokratskim in radikalnim delom vlade. Ker pa se vprašanje odnošajev med Davidovičem in Marinkovičem še ni dovolj uredilo, in se je bila v to svrhu sklicala seja izvršilnega odbora demokratske stranke, se je seja ministrskega sveta odpovedala. Pač pa se je vršila seja odbora demokratske stranke, ki je trajala od 5 do 8.

Kakor se je pričakovalo, tudi na tej seji ni prišlo do kakih senzacionalnih sklepov. Vsa zadeva je prišla na mrtvo točko. Kljub Davidovičevi popustljivosti je vendar zmagalo stališče njegovih prijateljev, da je treba z končnoveljavniški sklepi počakati še nekaj časa, da se bo videlo, ali bo predsednik vlade Vukičević izpolnil zahtevo DS, kakor smo jih v dosedanjih poročilih navedli.

S tem je vprašanje nadaljnega razmerja med demokratskim in radikalnim delom v vladi stopilo v odločen stadij. Merodajni krogi zatrjujejo, da je po kraljevi vrnitvi pričakovati v tem zmislu končnoveljavniški korakov.

Kar se tiče samega položaja pri demokratih, pišejo današnje »Novosti«, ki so, ka-

kor znano, blizu demokratskemu delu vlade, sledeče:

»Po večerajšnjem posvetovanju demokratskega izvršilnega odbora se danes popoldne položaj pri demokratih resumira takole: Nekateri politični krogi naglašajo, da je pri večerajšnji debati med Davidovičem in Marinkovičem zmagalo Marinkovičovo stališče in da se je Marinkoviču posrečilo okrepiti svoje pozicije v stranki ali v glavnem foru stranke. Ti politični krogi so zahtevali v slučaju Davidovič-Marinkovič analogijo s slučajem Vukičević-Uzunović. Naglasili so, da je v enem kakor drugem slučaju zmagala oblast. Argumenti Vukičević-Marinkovič so enaki. Obema se je posrečilo, Vukičeviču v radikalni stranki, Marinkoviču v demokratski, uvrstiti svoje stališče pri drugih in jih z uspehom izvajati. Drugi so obratno naglašali, da javnost celega vprašanja Davidovič-Marinkovič ne pojmuje dovolj pravilno. Danes ni nobenega dvoma, da spor ni načelnega značaja, nego samo taktičnega. Davidovič zastopa stališče, da lahko demokrati samo takrat ostanejo v vladi, če bi se hitro in brez odlaganja delalo na tem, da se zamajajo svobodne volitve. Marinkovič sprejema to tozo. Smatra pa, da so nepremost-

ljive težave, katerih prebrotitev ne leži toliko v njegovih rokah, marveč v Vukičevićevih. Ta težava prihaja v glavnem odtod, ker kljub dobri volji notranjega ministra Vukičevića ni mogoče uradno preprečiti volivnega terorja. Vukičević se v glavnem opira na poročila okrajnih glavarjev. Ta poročila se po večini razlikujejo od poročil tistih, ki se preganjajo. Z ozirom na to bi moral Davidovič s temi težavami računati. Vendar pa so oboji mnenja, da se koalicijska ne sme prekiniti in da je sedaj pred volitvami celo potrebno, da demokratska stranka ostane v vladi. Potrebno je to radi tega, ker mora demokratska stranka stopiti pred ljudstvo z geslom. Če bi bili demokrati razcepljeni, bi lahko trpeli veliko škodo. Davidovič je zastopal stališče, da se ne sme svoboda volitev v nobenem slučaju ogroziti niti pogaziti. Če bi se to zgodilo, bi morali demokrati pri prvem konkretnem slučaju prekiniti s koalicijo. Marinkovič je mnenja, da se v svojih sklepih ne sme prenegliti. Drugi politiki zopet naglašajo Davidovičev popularnost. Oni gredo celo tako daleč, da zatrjujejo, da z Davidovičem demokratska stranka stoji in pade. O kakem morebitnem Davidovičevem umiku torej ne more biti govora. Kajti on je moralni kapital za stranko.«

Podpora za pogorelce v Starem trgu.

r Belgrad, 27. julija. (Izv.) Kmetijski minister je danes na intervencijo poslanca Kulovca nakazal za pogorelce v Starem trgu pri Črnoljmu 50.000 Din podpore.

POVRATEK DELEGACIJE IZ ROMUNIJE

r Belgrad, 27. julija. (Izv.) Danes se je vrnila iz Romunske naša delegacija, ki je prisostvovala pogrebni svečanostim pokojnega Ferdinanda.

Volivno gibanje.

Mostar, 27. julija. (Izv.) Bivši narodni poslanec Mate Gavrilović bo vložil svojo posebno listo. Danes je izdal proglas na ljudstvo v verzih. Proglas je bil zaplenjen. Proti njemu pa je vložena tožba radi žaljenja kralja. Sodišče je zaplembo potrdilo.

Sarajevo, 27. julija. (Izv.) Za sarajevsko volivno okrožje so muslimani vložili svojo listo z nosilcem Salih Baljićem. Demokratski del Demokratske zajednice je s to listo, na kateri so sami muslimani, nezadovoljen. Kakor vse kaže, bodo demokratje vložili svojo posebno listo. Ker pa vlada med njimi spor, bodo vložili najbrž dvoje list. Eno demokratje Srbi, drugo demokratje Hrvati.

Zagreb, 27. julija. (Izv.) HSS je za zagrebško volivno okrožje vložila dvoje kandidatnih list. Na eni je nosilec Ivan Rojić, na drugi Neudorfer.

Sarajevo, 27. julija. (Izv.) Med bosanskimi radičevci vlada veliko nezadovoljstvo radi postavljanja kandidatov Nebosancev. 50 bosanskih radičevskih organizacij je poslalo Radiću protesti proti postavljanju kandidatov Nebosancev.

Banjaluka, 27. julija. (Izv.) Dosedanji radikalni poslanec Kosta Majkić je poslal tamšnjemu okrožnemu predsedniku SDS pismo, v katerem pravi, da pri teh volitvah ne bo kandidiral, ker se mora odpočiti in si pridobiti moči, katere je izgubil pri delu skupno z brati Srbi. Izjavlja, da je uvidel, da je radikalna stranka zgubila moralno bitko in da se bodo morali zato ugledni radikali opredeliti drugam. On se bo pridružil Pribičeviču, s katerim je tudi pokojni Pašić vedno sodeloval. Pri tel volitvah bo podpiral kandidature samostojnih demokratov v Banjaluki.

Gospić, 27. julija. (Izv.) Pri dosedanjih volitvah so radikali dobili 2000 glasov. Sedaj so vložili dve listi. Kandidat vladnih radikalov je dr. Trbojević, drugih pa prof. Čeda Krstić. Po Liki prireajo oboji shode in agitirajo drug proti drugemu.

Položaj na Kitajskem.

v London, 27. jul. (Izv.) Po poročilih iz Šanghaja je stališče Čankajška vedno težavnejše. Čete Sunčunfanga so zavzele Pengpu, ki leži ob železniški progi Tientsin-Pukau, so 70 milj severno od Nankinga. Drugi oddelki prodirajo v provinci Šantung, 100 milj severno od Šanghaja. Istočasno pa prodirajo komunistične čete v provinci Čekiang. O mirovni pogajanjih med severno in južno armado ni več nobenega govora.

Zlobna hujskarija SDS.

ODGOVOR NA LAZI O DELOZACIJI LJUBLJANSKE REALKE. — SPORAZUM VSEH KLUBOV OBLASTNE SKUPŠČINE GLEDE TEGA VPRAŠANJA JE BIL SKLENJEN ZE ZADNJI PETEK. — OBLASTNI POSLANEC DR. KRAMER ODOBRAVA POSTOPANJE OBLASTNEGA ODBORA, »JUTRO« IN »SLOVENSKI NAROD« PA HUJSKATA.

Ko smo predvčerajšnjim brali v »Narodu« senzacijo o delozaciji ljubljanske realke, smo bili, odkrito rečeno, zelo presenečeni. Informacije, ki jih je »Narod« prinesel, so nam bile španska vas, vedeli smo le, da se je v tem vprašanju v finančnem odseku oblastne skupščine dosegel popoln sporazum in bili smo prepričani, da se od tiste seje dalje ni glede te zadeve nič novega zgodilo. Zato nam je bilo nepojmljivo, odkod jemlje »Narod« svoje informacije. Preostajalo bi edino še, da jih narokuje čista zloba. Preden pa to zapišemo, smo morali poizvedeti, kaj je na stvari.

Zato je včeraj naš urednik zaprosil dr. Antona Breclja, ki kot namestnik oblastnega predsednika vodi predsedstvene posle oblastnega odbora, za pojasnilo.

Urednik: Kaj je zopet z delozacijo ljubljanske realke?

Dr. Breclj: Nič novega. Samo to, kar je oblastni odbor napravil na podlagi sporazuma v finančnem odseku na seji zadnji petek, dne 22. julija. Takrat je oblastni odbor predložil tale načrt: Ljubljanska realka naj izprazni polovico prvega ali drugega nadstropja in plača letos za najemnino 800.000 Din. Ta načrt in predlog sta odobrila tudi načelnika manjšinskih klubov inž. Franc Zupančič in dr. Albert Kramer. To smo izvršili, drugega nič.

Urednik: Torej je vendarle res, da hočete začeti z izpraznjevanjem sedanjega realčnega poslopja?

Dr. Breclj: To je podtikanje izvestnega časopisja. Dejansko realka vsled naše zahteve ne utrpi nikake škode in ni v svojem delovanju in razvoju vsled tega niti najmanj motena, kajti v ogromni palači ima realka preveč prostora, tako da je 6 do 7 učilnic neuporabljenih za šolske svrhe, več drugih prostorov pa neekonomično izrabljenih.

Urednik: Ali se bodo v realki naselili uradi oblastnega odbora?

Dr. Breclj: To ne. Pač pa hoče oblastni odbor z izrabo realčnih prostorov priti v svoj dvorec. Dogovorili smo se namreč z zastopniki univerze, da se v realko preselijo predavalnice juridične fakultete. Na ta način se bo izpraznil del prvega nadstropja v dvorcu. Tja se bodo naselili oblastni uradi.

Urednik: Ali Vam sedanjí prostori nikakor ne zadostujejo?

Dr. Breclj: O tem pa menda vendar noben človek ne dvomi. Saj je morala oblastna skupščina v Mariboru kupiti palačo, da bo mogla delati. Poglejte naše urade. Tu smo v eni sobi vsi štirje oblastni odborniki. Če eden sprejema stranke, vsi drugi trije nič delati ne morejo. Najhuje pa je radi plenarnih zasedanj. Na mestnem magistratu smo gostje lahko le še toliko časa, da bo izvoljen nov občinski svet. Pa nam tisti prostor tudi sicer nikakor ne zadostuje. Ze zborovalnica je majhna. Klubskih prostorov ni. Za sestanke odsekov skoraj da moramo uporabljati hodnike, vse druge istotako pogoste sestanke in razgovore imamo po

kakih kotih »stojec« mesto sej. Nujna dolžnost oblastnega odbora je, da te razmere čim prej odpravi. Končno tudi ne vem, komu na čast naj oblastna samooprava za sedanje nezadostne prostore plačuje Din 24.000 letne najemnine, v realki pa imamo neizrabljene prostore. Srečni moramo biti, da smo dobili tak način rešitve, ki ustreza vsem prizadetim institucijam: univerzi, realki in oblasti. Celo inž. Zupančič je v zadnji seji finančnega odbora imenoval to rešitev modro in pametno.

Urednik: Torej bo prihodnje zasedanje oblastne skupščine že v zborovalni dvorani v dvorcu?

Dr. Breclj: Da. Toda dvorana ne bo še popolnoma naša. Tudi univerza jo bo smela še uporabljati za svoje svečane prireditve, predavanja, promocije itd. To se bo že medsebojno tako uredilo, da ne bo prišlo do kolizije.

Urednik: In 800.000 Din, ki naj jih plača realka?

Dr. Breclj: Doslej državna uprava ni plačevala nobene najemnine. Zato pa je realčno poslojje notraj in zunaj ruinirano, tako da če ga hočemo vsaj toliko restavrirati, da bo uporabljivo, ga moramo popraviti in za nujna popravila vsota 800.000 Din niti ne bo zadostovala. Na najemnino, ki naj bi jo kasirala Kranjska hranilnica, moramo torej letos popolnoma resignirati. Popraviti moramo, kar se je doslej z nerazumljivo brezbriznostjo zane-marilo. Kako bo pa prihodnja leta, to je zadeva državne uprave in danes še tudi jaz ne vem, kako se bomo dogovorili.

Urednik: Kako je pri tem dejanskem stanju stvari mogoče, da so prišle v javnost tako tendenciozne vesti?

Dr. Breclj: Tudi mene zelo, zelo zanima to vprašanje in vse bomo storili, da ugotovimo, kdo čuti potrebo zaupne uradne zadeve spravljati v javnost v očito tendenciozni obliki z očitim namenom škodovati oblastnemu odboru in oblastni skupščini. Zagotavljam Vas, da me to zelo zanima. Mi smo navajeni delati lojalno in z najboljšimi nameni, zato insinuacije, ki jih časopisje SDS dela na naslov oblastnega odbora, najodločneje zavračam. Pozdravljeni!

* * *

V zvezi z informacijami, ki jih osvetljuje gornji razgovor, vpije »Jutro« o klerikalni ljubezni do slovenske prosvete. Na klevete stranke, ki je naše kulturne zavode od najvišjega do najnižjega poznala samo takrat in toliko, kolikor je bilo njenim partizanskim namenom prav, ljudem, ki so javno govorili, da je treba našo univerzo preganjati, ker je tam preveč avtonomistov in separatistov, takim ljudem tozadevno sploh ne odgovarjamo.

Nerazumljivo pa nam je, da se je oblastni poslanec g. dr. Kramer z načrtom in predlogom oblastnega odbora v tej zadevi strinjal. »Jutro«, kojega direktor je g. dr. Kramer, pa proti oblastnemu odboru hujska. Erkläret mir, Graf Oerindur...!

Zakaj mi nismo uradnikov radi njih posebnega gibanja napadali, smo deloma že povedali — ker pač povoda nismo imeli in ker je zadnji sestanek »pri Levu« pokazal, da gre res za odkrito, iskreno mišljeno akcijo, ki le išče načina, kako uradništvu pomagati in ni proti nikomur sovražno razpoložena. In končno smo si mislili, da si z napadi na uradniško gibanje prav gotovo ne bomo pridobili njegove naklonjenosti in bi še vedno našli čas za obrambo, če bi bilo treba spora z gotovim delom uradništva.

Neoporečno je dejstvo, da ima uradništvo danes največ povoda, da je nezadovoljno. Ves položaj od prevrata dalje se je sukal v njegovo škodo. V dobi valutnih perturbacij je uradnik stradal in dolgove delal, da si je borono življenje ohranil. Prevedbe so prinesle poštenemu prečanskemu uradništvu nove krivice in zapostavljanja. V vsaki stiski je država videla uradnika najprej takrat, ko je bilo treba drugim pomagati, nikdar pa se nihče ni spomnil uradništva in njegovih nadlog. Uradniške razmere v Srbiji, dve garnituri, partizanski mladi upokojenci in podobni izrodki tvorijo tako ogromno postavko državnega proračuna, da v belgajskem razpoloženju naravnost niti misliti ni mogoče na bistveno izboljšanje uradniškega položaja brez velike, dolgotrajne in sistematične borbe, ki bo morala predvsem pravično oceniti velikansko razliko med našim uradništvom in uradništvom v južnih delih države ter razliko razmer, v katerih živi in službuje uradnik pri nas in njegov kolega tam doli.

Naše uradništvo se čuti ponižano, zapostavljeno za vsemi stanovi, trpi v svojem pomikanju in je nejevoljno, da njegove zahteve in želje nikdar nikjer ne pridejo resno v razpravo. To razpoloženje je vir sedanjega novega gibanja in pa — opravičena ali neopravičena domneva, o tem bomo govorili drugič — da bi posamezne politične stranke za uradništvo mogle kaj storiti, če bi se z večjo vnetostjo zanj zavzele. Uradništvu gre za kruh, za socialen in družaben položaj, ne morda za kak političen ali parlamentaren uspeh. To je nedvomno pokazal zadnji sestanek in zato je

po naših pojmihi nemoogoče gibanje kot tako a limine odklanjati in ga napadati. Treba je položaj uradnika in miselnost, ki jo je ta položaj ustvaril, razumeti in potem z vso previdnostjo in ljubeznijo skušati izraz njegovih težav spraviti v sklad z drugimi interesi naroda ter vplivati na korake predstaviteljev uradništva tako, da bodo za uradništvo koristni.

Sedanjemu začetku se nedvomno pozna, da gospodje ne vedo veliko o parlamentarni borbi, da so polni iluzij, ki se morajo, če bi nadaljevali po sedanjem konceptu, izpremeniti v strahovita razočaranja, toda dobre in poštene volje resnično pomagati svojemu stanu, se jim ne more odreka.

Mi bomo z vso dobrohotnostjo zasledovali to akcijo, smatramo pa, da je mesto slovenskega uradništva v vrstah ostalega našega ljudstva in da bo uradnik le v podpori vsega naroda in njegove najmočnejše politične stranke našel moč, da uveljavi svoje pravice.

Redukcije v ljubljanski oblasti?

Ker je nasprotno časopisje porabilo že mnogo črnih proti SLS, kakor da bi ona zakrivila redukcije nekaterih razredov na osnovnih šolah in zlasti redukcijo učiteljskega osebja, smo se informirali in dobili od verodostojne strani sledeče podatke:

Na razpoloženje je postavljenih z odlokom v ljubljanski oblasti 97 učiteljev oziroma učiteljic. 27 od teh je že predlaganih na izpraznjenega učiteljskega mesta. Ostalo bi torej na razpoloženju še 70. Vsi ti pa imajo možnost, da bodo nastavljeni na izpraznjenega mesta, če ne v ljubljanski, pa v mariborski oblasti. Nobeden ne bo ostal brez službe. O osebnih redukcijah torej ni govora. Vsi učitelji, ki so dobili odlok, da so postavljeni na razpoloženje, so pozvani, naj vložijo prošnjo, da se obdržijo v službi. V njej morajo navesti, da so pripravljeni prevzeti tudi mesta v mariborski oblasti. Prošnjo morajo vložiti seveda takoj. Ker upamo, da v Belgradu tudi pri redukcijah razredov ne bodo preveč rigorozni, je jasno, da je bil krik nasprotnega časopisja o redukcijah v Sloveniji prazen udarec v vodo. Ne smemo pa ob vsem tem pozabiti, da v vladi ni danes SLS in da v ministertvu prosvete ne sedi noben slovenski uradnik, somišljenik SLS. Volivni manevar, ki ga je vprizorila demokratska stranka proti SLS, je žalostno končal, kakor bodo žalostno končali vsi poizkusi zavožene politike demokratov, da bi škodovali stranki slovenskega ljudstva.

Shod železničarjev pri Češnovarju.

Sinoči se je izvršil tretji sestanek železničarjev SLS v Ljubljani v salonu pri Češnovarju. Govoril je zopet g. poslanec Sušnik. Sestanek je bil miren, ker so neprostovoljni zavezniki demokratov, socialisti in nekdanji komunisti, obupali po porazih v Šiški in Vodmatu. Na shodu je vladala popolna enodušnost. Vsi govorniki, ki so nastopili za posl. Sušnikom, so želi odobravanje. Shod je trajal tri ure in so šli zborovalci narazen v veselem pričeanju, da je zmaga dr. Korošca zagotovljena. Četudi je »Jutro« poskusilo med železničarje zanesti nezaupanje proti SLS, njegovega direktorja železničar ne bo volil in ne podpiral s cepljenjem glasov.

Ob istem času se je vršil v Šiški v gostilni pri »Anžoku« shod nekdanjih komunistov. Maloštevni udeleženci so poslušali gospoda Jaka Zorga. Tudi skregali so se po navadi s socialisti. Na koncu so povedali nekdanji komunisti, da bo v Ljubljani njih kandidat dr. Lemež. Druge nesreče ni bilo.

Tajni pakti.

Dejstvo, da je odložil oblastni poslanec g. dr. Alojzij Gorican mandat v korist svojega namestnika g. prof. Antona Cestnika, je kajpak »Jutru« dobrodošla prilika, da opleta po strankah, ki jima imenovana dva gospoda pripadata. Ta gospoda menda res misli, da smo dolžni svoje politične dogovore registrirati v »Jutrovem« uradništvu in svojo baš proti demokratskim klikarjem naperjeno politično taktiko tej isti gospodi tolmáčiti. Naj bi raje »Jutro« zapisalo, kako se SLS in NRS dogovorjenih obveznosti iskreno držita in jih izpolnjujeta in kako sta baš v tem lahko šola politične morale za demokrate, ki jim je verolomstvo in izigravanje zaveznikov prineslo prav ob tem volivnem boju popolno izolacijo. »Jutro« samo trdi, da je g. dr. Gorican izvršil svojo obvezo. Kaj mu pa potem še ni prav! Še tega bi se manjkalo, da bi SLS sklepala dogovore z ljudmi, ki svojih obvez ne bi izvrševali! Očitno taki pojmi »Jutru« niso domači.

PRIPRAVE ZA NOV POLET PREKO OCEANA.

v Pariz, 27. jul. (Izv.) Priprave za polet preko Oceana v Ameriko, katerega namerala izvršiti Drouhin na »Columbi« ter Levine na novem dvokrovniku, bodo končane ta teden. Na »Columbi« so zgrajeni novi rezervoarji za bencin. Drouhin namerava leteti s svojim letalom koncem tega tedna iz Pariza v Nottingham in se v nedeljo vrniti.

Resnica in fantazije.

Italija se ničesar bolj ne boji nego medsebojnega sporazuma balkanskih držav, ki bi preprečil njene znane načrte za ekspanzijo na vzhod. Vsaka prilika ji pride prav, da intrigira proti možnosti takega sporazuma. V zadnjem času, ko se vrše naša trgovinska pogajanja z Grčijo, prinaša italijansko časopisje članke in poročila, ki naj bi preplašili Grke in jih odvrgli od nas. Med te vrste poizkuse spada tudi poročilo, ki ga je te dni priobčil »Popolo di Trieste« o dr. Koroščevem potu v Sofijo. Poročilo je listu baje došlo iz Zagreba. Poročilo slove med drugimi:

»Zanimivo je tedaj vedeti, kako je Jugoslavija, najsi tudi samo akademično, postala začetnica nekakega sporazuma, ki mu je namen izprememba sedanjega statusa quo na Balkanu. Nihče ni mogel prezreti važnosti nedavnega potovanja jugoslovanskega narodnega poslanca Korošca v Bolgarijo, to tem manj, ker je ta obisk, kakor mnoge druge, pripravile jugoslovanska vlada, ne da bi mu bila dala službeni značaj.

To potovanje je osebno zahteval kralj Aleksander ter je bil izbran znani slovenski poslanec samo zato, da bi bil bolj dobrodošel bolgarskim tovarišem, ki s slovenskimi brati nikoli niso imeli sporov. To niso še sestanki med uradno diplomacijo, marveč je to ena izmed tistih manifestacij med narodom in narodom, ki so predigra gotovemu službenemu pobratenju obeh narodov. Tudi okolnost, da je izvoljen za predstavnika Kraljevine SHS v Sofiji, je treba smatrati kot dejstvo, ki se je zgodilo v iste svrhe. Nešič je srečen organizator vsakovrstnih kolektivnih obiskov med obema deželama strokovnih organizacij, glasbenih društev, dijaških sestankov itd.

Toda obisk nar. poslanca Korošca je zavzel mnogo večjo politično važnost nego vsi ostali dosedanja medsebojni stiki. Njegovo važnost dokazuje dejstvo, da so ga hoteli službeni krogi najprej ohraniti tajnega, da so mu kasneje dajali zasebni značaj, a končno se je priznalo, da je bil ta obisk samo poluslužbenega značaja, zgolj v svrhe uljudnosti. Toda Korošec je takoj po svojem povratku predložil ostal pri zunanjem ministru Marinkoviču ter ni nobena skrivnost, da sta bila potem drug za drugim sprejta v dolgi avdijenci pri kralju samem.

Kakšna naloga je bila, ki jo je bil sprejel dr. Korošec? Te dni sem imel priliko govoriti z dvema bivšima ministroma, ki sta zadržila, da se je Korošcu posrečilo priti v stik z najvplivnejšimi voditelji bolgarskih strank in govoriti z njimi o vprašanjih, ki se nanašajo na zunanjo politiko obeh slovanskih držav. Dopisnik navaja nato, kako zemljevid, ki ga je izdala »panslaviistična« dijaška organizacija »Slovanska puška«, kaže Jugoslavijo in Bolgarijo kot mejašici Egejskega morja, ter nadaljuje:

V političnih krogih, ki stoje blizu sedanji vladi, se odkrito govori, da je Jugoslavija prevzela inicijativo za bolgarsko-SHS zvezo. To so nam potrdile osebe, ki so navadno jako dobro poučene o pobudah zunanje politike jugoslovanske vlade. Korošec se je torej dogovarjal z bolgarskimi političnimi krogi o »slovanskih« možnostih za dosego izhoda na Egejsko morje. Jugoslavija bi bila pripravljena, da pristane v Makedoniji na kako revizijo meje na korist Bolgarije, obvezujoč se obenem, da bo priznala svojim bolgarskim narodnim manjšinam polno pravo politično-šolske avtonomije. Obe slovanski državi bi se nato sporazumeli o vprašanju izhoda na Egejsko morje. Bolgariji bi pripadla cela obala (ki jo ima sedaj Grčija) od Soluna do Marice, Jugoslaviji pa solunsko področje od Strume do neke obmejne točke, obsegajoče železnico Bitolj—Valona—Solun. Na tej podlagi bi bila Bolgarija pripravljena s kraljevino SHS skleniti pravo zavezniško pogodbo. Vprašanje Dobrudže bi se moralo rešiti na nedolžen način v popolnem sporazumu z Rumunijo. Korošec se je istotako dogovarjal o možnosti, da se bolgarsko-SHS zveza razširi tudi na Turčijo, ki da je vedno pripravljena, da sodeluje pri vsaki protigrški orientaciji.

V krogih, ki stoje vladi SHS zelo blizu, se dalje trdi, da je ta obširni politični program, ki bi globoko pretresel sedanjí status quo na Balkanu, že dobil vso podporo Francije, ki podpira na evropskem vzhodu vsako zvezo, samo da ima protitalijanski značaj. Ljudje celo trdijo, da se hoče sedaj Francija poslužiti SHS-bolgarskega sporazuma z namenom, da uresniči svoj načrt velike balkanske federacije. Gotovo je, da se nahaja Jugoslavija popolnoma v francoski interesni sferi.

A Italija? ... Italija pod vodstvom Benita Mussolinija se od dogodkov ne le ne bo dala iznenaditi, marveč bo znala pravočasno zaščititi svoje interese kot največje sredozemske velesile, ki mora odslej imeti svobodna pota za svojo ekspanzijo na vzhodu.

Ta izliv italijanskih zunanepolitičnih teženj in nakan je za vse balkanske narode kar najbolj poučen.

FRANCOSKO LETALSTVO.

v Pariz, 26. julija. (Izv.) Današnji ministrski svet je obširno razpravljal o novi organizaciji francoskega letalstva. Vojni minister je izjavil častnikarjem, da vlada ne bo podpirala nobenega prekoceanskega poleta z dosedanjimi letali, dokler ne bodo opremljena z boljšimi pripravami za pristajanje na vodi.

Uradniška kandidatura.

Ze kaka dva meseca se je po Ljubljani govorilo, da neki uradniki širijo misel posebne stanovske uradniške kandidature za narodno skupščino. Nihče ni na to polagal važnosti, mi najmanj. Uverjeni smo bili, da je to maslo SDS, ki naj bi uradništvo, ki se je po zadnjih persekucijah in ponižanjih obrnilo od te stranke, zopet prestopilo v priganjače in volivce dr. Zerjava. Po kasnejših člankih v »Nar. dnevniku« smo sodili, da to akcijo podpirajo in vodijo kaki najnovejši člani radikalne stranke. Vendar si nismo mogli ustvariti nobene zanesljive sodbe o silah, ki so razgibale to idejo.

Prednočjem je bil v gostilni »pri Levu« sestanek tega uradništva. Bilo je to posvetovanje, razgovarjanje še brez posebno konkretnih oblik in smernic. Somišljenikov SLS na tem zborovanju ni bilo, ugotovili smo, da so se udeležili štirje, od katerih je eden radovednost pasel, eden je glasoval proti uradniškemu nastopu, dva pa za. Neposredne nesreče za našo stranko ta sestanek ni pomenil, zato nismo čutili nobene potrebe o njem na široko razpravljati.

Tem bolj smo bili »zaprepašeni«, kakor bi reklo »Jutro«, včeraj, ko smo brali, da so sestanek »pri Levu« organizirali »klerikalci«. Le tepec more kaj takega v resnici misliti. Kajti, da bi SLS v lastno skledo pljuvala, za tako nerodno je menda tudi jutrovcí nimajo. In v lastno skledo pljuvati bi se reklo, če bi SLS podpirala v Ljubljani kako kandidacijo, ki naj zbere glasove politično neorijentiranih in neodločnih ljudi. Kajti več kot gotovo je, da se uradništvo, kar ga je organiziranega pri SDS, ne bo držalo nobene stanovske parole, ampak volilo svojo politično stranko. Enako upamo tudi o naših zvestih pristaših-uradnikih. Gre torej le za neodločne. Spričo kandidaturo dr. Korošec — dr. Kramer je več kot gotovo, da bi se večina neodločenih uradnikov brez premisleka odločila za prvega. SLS bi torej morala biti brez pameti, da bi v sedanjem položaju iz taktičnih namenov organizirala posebna stanovska volivna gibanja.

Debata o dunajskih dogodkih v parlamentu.

POMIRJEVALNI GOVORI ZASTOPNIKOV VSEH STRANK. — NEZAUPNICA VLADI ODKLONJENA.

v Dunaj, 27. julija. (Izv.) Parlamentarne razprave o dunajskih dogodkih so končane. Današnja seja je pokazala, da je bil potek razprav dobro pripravljen in sporazumljiv med dr. Seiplom in socialističnim voditeljem dr. Bauerom je omogočilo miren potek seje. Poslanci s pokrajini, ki so imeli pripravljene ostre govore, sploh niso prišli do besede. Govorila sta dva predstavnika krščanskih socialcev in socialističnih demokratov, ki sta vodila razprave zelo stvarno in teoretično politično.

Bivši krščansko-socialni finančni minister dr. Gürtler je imel velik akademski govor in je obravnaval problem zakonitosti. Apelira se na razum na strankinih zborovanjih in v časopisu, pa se vodijo razprave na način, ki ta apel v odločilnih trenutkih napravi popolnoma brezuspešen. Z revolucijo se vodi nevarna igra. Tudi se preveč precenjuje vpliv strokovnih organizacij. Ako kdo ni sporazumen s obstoječim zakonitim stanjem, se prireajo demonstracije, katerih zakonitost je, najmanj rečeno, sporna. Njegov poziv zbornici je bil poziv k pomirjenju.

Za njim je dobil besedo bivši državni kancler, socialni demokrat dr. Renner, ki je istotako razpravljal na akademski način. Govoril je pomirjevalno in je skušal proti problemu zakonitosti, o katerem je govoril dr. Gürtler, postaviti problem pravnosti. Zdi se mu, da se je pomen pravnosti in države zelo omajal. Ta dva izraza se večkrat zlorabljata v strankarsko politične namene. Lahko se trdi, da dunajskih pouličnih bojov nikdo ni hotel in da je pri njih sodeloval le majhen odstotek delavstva. Ne sme se utajiti dejstvo, da avstrijski državni organizem ni naraven. Vsak hoče dobro živeti. Kmetstvo prebivalstvo zahteva, kar smatra, da je upravičeno zahtevati, mestno prebivalstvo pa se čuti zopet gospodarsko zapostavljeno. Če bi bila Avstrija organizirano gospodarsko ozemlje, bi bilo vse te težave veliko lažje premostiti. Če se nasprotja med Dunajem in pokrajino ne odstranijo, potem preti poguba obema. Treba je, da pride do pomirjenja.

Tudi govornik Landbunda je govoril pomirjevalno in poudarjal, da je treba zopet vpostaviti državno avtoriteto. Iz tega vzroka je nastopil tudi novemu načrtu kazenskega zakona, ki je bil predložen berlinskega mu in dunajskemu parlamentu, in predvideva tudi za Avstrijo odpravo smrtnih kazni. Popolnoma je razumljivo, da se organizacije Heimatwehra okrepljujejo kot protitež proti organizaciji republikanske obrambne zveze. Naloga države je, da nastopi proti obema organizacijama. Obe organizaciji nasprotje, ki obstoja med Dunajem na eni in pokrajino na drugi strani, samo še večata. V Avstriji je treba dvigniti čut za avtoriteto, katerega so danes ljudje, kakor je videti, popolnoma zgubili. V to bi najbolje služila splošna vojaška dolžnost in tudi tuji bi morali uvideti, da se na ta način najbolje vzgaja k pokorščini in požrtvovalnosti.

Zatem je govorilo še šest govornikov različnih strank, ki so iznašali očitke proti republikanski obrambni zvezi in proti Heimatwehru. Najpomembnejši pa je bil govor predarlskega prelata dr. Drexla, ki je s svojimi izjavami, ki so bila na višini, še mnogo bolj pripomogel k pomirjenju kot včeraj dr. Seipel in danes Gürtler in Renner. Brez pridržka je izjavil, da zaupanje v avstrijsko pravosodje ni omajano. Ono postaja vedno trdnjša opora javnega življenja. Izjavil je, da ne verjame v grozote, ki da jih je uprizarjala policija.

Dr. Rennerju pritrjuje v izjavi, da je Avstrija samo slučajna državna tvorba, ki jo je napravila sila. Toda vse stranke si morajo biti popolnoma na jasnem, ali hočemo to državo ohraniti ali ne. Naša republika je tako rekoč še v pubertetni dobi. Toda v državi, ki nima ravno najboljše mladine, ki še dobro ne pozna barv na zastavah te države, kjer je domovinski čut zelo omajen, in taki državi imajo ljudski zastopniki pol dvojene dolžnosti. Nasprotje, ki danes obstoja med Dunajem in pokrajino, ne sme trajati tudi nadalje. Organizacija Heimatwehra je samo reakcija na organizacije republikanske garde. Kljub temu pa moramo biti prepričani, da državni organi od teh ilegalnih tvorb ne smejo biti potisnjeni v stran. Velik vtis je napravil njegov apel na parlament: Življenje in smrt sta izročena v vaše roke. Dobro vemo, da ni mogoče, da bi si obe stranki, kakor po končanem dvoboju, takoj lahko stisnili roke. Verujemo pa, da bodo vsi pomagali k temu, da se že sedaj s pomirljivostjo pripravljajo pot boljši bodočnosti te države. Dr. Seipel je vstal in odšel proti dr. Drexlu, ki je znan voditelj priključitvenega gibanja, in mu v zahvalo podal obe roki.

Govoril je nato še tirolski poslanec A b r a m, ki je branil nastopanje tirolske republikanske zveze ob zadnjih dogodkih. Nato pa je parlament odklonil predlog opozicije, da se da vladi nezaupnica in sestavi poseben parlamentarni preiskovalni odbor za preiskavo krvavih dogodkov. Pri tem glasovanju ni prišlo do nikakih incidentov. — Prihodnja seja se vrši v torek. Predložen bo poseben zakon o opolnomočenju vlade, da izda primerne sklepe radi pravosodnih zahtev, ki so postale pereče vsled požiga sodne palače.

DELOVNI PROGRAM DUNAJSKEGA PARLAMENTA.

v Dunaj, 27. julija. (Izv.) Po mirnem zaključku razprav o dogodkih 15. in 16. julija je skupščinski predsednik Miklas sklical konferenco načelnikov strank. Na seji so določili, da se prične v odborih razprava o šolski reformi, o drugi noveli zakona o zlati bilanci, o zakoniti prodaji državnih posestev in o zakonu, ki bo opolnomočil vlado glede gotovih pravosodnih ukrepov. Narodna skupščina ne bo razpuščena, dokler ne reši nekaj nujnih praktičnih vprašanj.

BRIAND JE ZOPET SPREJEL VODSTVO ZUNANJIH ZADEV.

v Pariz, 27. julija. (Izv.) Zunanji minister Briand je danes zopet prišel z vodstvom vseh poslov v Quai d'Orsay. Sprejel je danes že poslanika Greweja, popoldne pa jugoslovanskega poslanika Spalajkovića, ki mu je v imenu svoje vlade sporočil, da je konflikt med Jugoslavijo in Albanijo popolnoma poravnal in da so normalni diplomatski odnosi zopet vpostavljeni.

Mednarodni šahovski turnir.

v London, 27. julija. (Izv.) Po včerajšnjem XI. kolu je položaj na mednarodnem turnirju sledeči: Madjarska 31, Danska 26, Nemčija in Avstrija 25½, Anglija in Holandska 24, Češkoslovaška 23, Argentinijska in Švica 22, Jugoslavija 20, Francija in Italija 19½, Švedska 17, Finska 15½, Belgija 14, Španija 12½. Dosedanji rezultati kažejo, da bo Madjarska ostala na prvem mestu. Danes popoldne in zvečer so se odigrale partije med Nemčijo in Jugoslavijo, Madjarsko in Švico ter Anglijo in Argentino.

radio. Prof. Sardoul in Faure v Parizu sta potrdila opazovanja prof. Čiževskega. V letih solnčnih madežev se množijo nevarnejše, nerazne in smrtni slučaj pri obolelih na živcih. Astronomska opazovanja pod solncem dovolijo napovedati za 14 dni, včasih za mesec dni poprej živčni napad, oziroma krizo.

Prof. Čiževski je poročal o svojih in pariških opazovanjih na mednarodnem znanstvenem kongresu v Newyorku in je žel splošno priznanje. Stari zvezdoglebi, ki so govorili o vplivu planetov, niso bili tedaj tako neumni, kakor je mislil naš površni materializem.

Dežela tisoč otokov.

Prof. J. Schmidt popisuje v moskovski »Literarni Pravici« svoje potovanja na Tihooceanski kongres. Prinašamo odlomek o južni Japonski, »deželi tisoč otokov«.

Parnik »Kurej-Muru« nas pripelje iz Sibirije v Osako, in občasno takoj, da smo na Japonskem. Solnce pripeka. Tennesinje japonsko Sredozemsko morje se pod lahkim vetrjem vlahlo guba kakor svilena obleka modne dame. Vročine ni. Parnik se počasno suče sredi neštevilnih, neskončno raznovrstnih in lepih otočičev. To je bilo novembra meseca, ko imamo v Sibiriji sneg in mrz. Nikjer ni potegnala narava tako ostro začrtane meje kakor tukaj. Zdaj mislijo Japonci na srečo ruskega naroda le na Indokitaj, neskončna riževa polja, gozdove, kambodžijske premogovnike. To pa briga samo Francoze. Med meščansko vojno so se poskušali Japonci polastiti ruskega Primorja,

Italijansko časopisje proti Franciji radi Avstrije.

v Rim, 27. julija. (Izv.) Vsi časopisi zelo obširno poročajo o izjavah dr. Seipla v dunajskem parlamentu. »Giornale d'Italia« in »Tribuna« v zvezi s tem poročilom pišeta tudi ostro proti delovanju socialistov in pravita, da je zadnji čas, da tudi druge države po zgledu Italije odpravijo to rovarjenje. Nastopata proti poskusom francoskega časopisja, ki skuša izrabljati dunajske nemire za razpravljanje o problemu priključitve in tako pripravljati tla za načrte o donavski konfederaciji ter okrepi Malo antanto. V »Giornale d'Italia« piše Gayda, da je Francija veliko neodgovorna za dunajske dogodke s svojim pisanjem o priključitvenem vprašanju. Francoska politika je potom svojih poslanikov na Dunaju in v Monakovem že več let delovala za odcepitev Bavarske od Nemčije in priključitev k Avstriji. Na ta način bi se počasi izvršila popolna priključitev. Ta načrt sicer ni uspel, vendar pa je imel za posledico, da je nastalo močno priključitveno gibanje. Fran-

coska politika je razen tega delovala na povečanju nasprotstev med Italijo in Malo antanto ter v Nemčiji in Avstriji dvigala razpoloženje za odločilne korake v priključitvenem vprašanju. Francija z diplomacijo in časopisjem nadaljuje to svojo gonjo. Francoska politika nosi veliko odgovornost za zunanje politične dogodke zadnjih desetih let.

»Tribuna« skuša dokazati, da je neupametno, da se dunajski dogodki skušajo spravljati v zvezo s priključitvenim problemom. Italija ne zanika, da igrajo tu mednarodni interesi svojo vlogo, toda Italija kot obmejna država je na tem najbolj interesirana. Največje težoke povzroča Avstriji pač ravno sedanji režim, ki nima moči proti socialistični demokraciji, ki s svojim sistemom porotnih sodišč in občinskimi avtonomijami kaže svojo državniško nemoč in ne upa nastopiti proti hujškarjenju časopisja in hinavstvu socialističnih demokratov in drugih elementov.

Angleški opomin nasledstvenim državam.

v London, 27. julija. (Izv.) »Times« prinaša pregled o sedanji politiki v srednjeevropskih državah, posebno glede carinske politike in postavljajo zahtevo, da se morajo carinske omejitve zmanjšati. Delovanje Madjarske in zadnji dogodki v romunskem parlamentu so novi dokazi, da položaj v teh državah ni stabilen, četudi je zaenkrat miren. Vse nasledstvene države imajo veliko skrb in pritožbo in bilo bi bolje, da bi več dela posvetile perečim gospodarskim nalogam. Madjarska je posebno glasno pričela zadnji čas dvigati zahteve po teritorialnih spremembah, in če bi Madjarska hotela z vojno doseči izpolnitev svojih zahtev, bi tudi večina nasledstvenih držav ne mogla ostati mirna ter bi se tako porušil mir in uničili uspehi locarnske politike. Nikdo v Angliji, Franciji ali Italiji, ki ima čut odgovornosti in pozna položaj

v srednji Evropi, ne more soglašati z odpravo odredb, ki so za vsa Evropa velikega pomena. Taki ukrepi, ki bi bili mogoče ugodni za notranjo politiko nekaterih držav, bi vendar škodovali interesom vseh nasledstvenih držav. Vse te države so navezane na finančno pomoč inozemstva, toda težko bodo dobile kredit in denarne vire za revoltiranje in nemire. Vse kar bi moglo škodovati ugledu držav, je treba odklanjati, predvsem pa spreminjanje državnega ozemlja, ki bi moglo povzročiti vznemirjanja, civilne in vojaške nemire. Dunaj je svoj predvojni gospodarski pomen ohranil in bo še vedno ostal posredovalno mesto med zapadom in vzhodom. Anglija kot nepristranski motrilec, smatra, da je najboljša politika v tem, da se visoki carinski zidovi med posameznimi državami znižajo.

Francoska demarša v Moskvi.

v Pariz, 27. julija. (Izv.) Kakor poroča »Matin«, je francoski poslanik v Moskvi Herbet, ki se je pred nekaj dnevi vrnil z dopusta v Parizu, takoj po prihodu vložil proti Čičerinu demaršo. Svoje počitnice je porabil v to, da je razpravljal z vlado in številnimi predstavitelji industrijskega, trgoveškega in bančnega sveta o razmerju med Francijo in Rusijo. Videti je, da so diplomatski odnosi med obema državama vedno slabši, ker Moskva odkrito podpira komunistično propagan-

do v Franciji. Poslanik je izjavil, da sedanji položaj za javno mnenje ni več vzdržljiv.

v Pariz, 27. julija. (Izv.) Današnja vest »Matina« o demarši francoskega poslanika v Moskvi je v tukajšnjih krogih vzbudila veliko pozornost. Časopisje zahteva, da francoska vlada napravi še učinkovitejše ukrepe, ako bo ta demarša ostala brez uspeha. Nacionalno časopisje se ponovno živahno zavzema za prekinjenje odnosov. Zunanje ministrstvo glede te vesti »Matina« ni dalo še nobene izjave.

Lord Rothermere se opravičuje.

V BRZOJAVKI NA DR. BENEŠA PROSI RAZNIH PODATKOV. — DELOVANJE IRENDENTISTOV NA SLOVAŠKEM.

v Budimpešta, 27. jul. (Izv.) Lord Rothermere je po vestih iz Londona ponovno poslal brzojavko dr. Benešu, v kateri pravi, da je bila njegova namera pomagati češkoslovaški vladi z ozirom na resne obdolžitve, ki so nastale radi zaplenitve in prodaje madjarskega imetja na Češkoslovaškem. Moja poizvedovanja bi bila olajšana, če bi imel na razpolago potrebne dokumente. Prosim Vašo Ekscelenco za podatke o obsegu prodanih posestev, imenih kupcev, kupni ceni in takratni tržni ceni. Vašo Ekscelenco bi dalje prosil za pojasnilo glede ravnanja z madjarskimi manjšinami na Češkoslovaškem in češkoslovaškimi manjši-

nami na Madjarskem, sedaj in v preteklosti. Z ozirom na to pa moram izjaviti, da se moje preiskave ne nanašajo na predvojno dobo. Vojna je pomagala k odpravi teh krivic. Tudi ni razlog, da bi se moralo sedaj ravno tako postopati, če so bile nekoč madjarske in češkoslovaške manjšine zatirane. K dobremu razmerju med Madjarsko in Češkoslovaško bo mnogo pripomoglo, ako vaša vlada glede teh obdolžitev Madjarske odgovori jasno. Ne verjamem, da bi v Češkoslovaški obstojala nova Alzacija z madjarskim prebivalstvom. To odkritje bi v Londonu ne napravilo najboljšega vtisa. Upam, da bo Vaš odgovor prinesel jas-

Vpliv solnca na človeško življenje.

Moskovski »Ogonjok« prinaša članek dr. Vinogradova o zanimivih ugotovitvah prof. A. Čiževskega.

Solnce se smatra od nekdaj kot vir življenja, luči in toplote. Moderna znanost je nanovo utemeljila ta nazor, a mu mora še nekaj dodati. Opazovanja, katera izvršuje prof. Čiževski od 1915 naprej, so dognala nedvomno zvezo med solnčnimi madeži in številom smrtnih slučajev. Živčno obremenjeni ljudje umirajo po sto in sto na dan, kadar sežejo madeži do sredine solnčne oble. Solnce izloča ogromne količine električne energije. Njegovo delovanje se deli v posebne 11 letne periode. Vsako 11. leto izbruhne na solncu magnetna burja. Tako zvani madeži kažejo vrdtine na solnčni skorji. Oddod zletijo v vesoljstvo električni potoki. Takrat se godijo na zemlji strašne stvari. Ob tečaju žari na nebu raznobarvni polarni sijaj. Kazalci »kompasov skačejo« sem in tja, zmedeni po tako zvani magnetni burji. Brzojavni aparati pričnejo trkati, kakor da pošilja nevidna roka čudne vesti. Telefonski promet se pretrga za več ur. Električni vodi postanejo žrtev kratkih stikov. Vsi ti pojavi so posledica obilice ultravijoličnih žarkov, ki prepajajo zrak. Elektromagnetni pojavi vplivajo tudi na človeško možgane in živce. Zdravi ljudje postanejo razburjeni, živahni, izredno nemirni. Za bolnike je to razburjenje včasih usodno. Nevidni vplivi solnčnih madežev motijo življenjske procese prav tako, kakor ovirajo telefon, brzojav in

konjskih sil. Izrabili smo le šest del te energije, a vendar goni »beli promog« do tri tisoč izmed štirih tisočev naših električnih central. V celem pridelamo do 3 milijone kilovatov. Električna je zelo oživila obrt in posebno kemijo.

Pozneje sem res videl električno povsod. Elektromotorji brnijo pri najmanjših strugarjih, ključavničarjih, mizarjih. Po uradnih podatkih pride na vsakih sto Japoncev po 218 žarnic!

Drugo jutro smo obiskali zanimivi otok Kiju-Siju. Mestce Be-Pu stoji nad vročimi studenci. Če naredite 30 metrov globoko luknjo v zemljo, brizgne ven do 90 stopinj vroč curek. Mesto ima 1300 teh »zajemalnic« in vroča voda kuha hrano, pere perilo, kuri pozimi in zdravi bolnike. Vse ta blagoslov je darilo dveh ognjenikov. Zdaj sta na glasu ugaslih in služita le izletnikom, a bogve, če se ne bosta kdaj prebudila! Okolica Bepuja je polna oblakov bele sopare. To so vroči slapovi, ki se imenujejo japonski »džigoku« — pekel. Prav dobro ime! Sopara, ki pride izpod zemlje, žene stroje in dinamo električne postaje. Inženier pravi nekaj o daljnovidu, s katerim bo prenašal energije v druge kraje. Toda poglejte zunaj v vroče jezero! Voda klokota. Včasih žene sopara v zrak cmokajoče blato. Vsakih pet minut privre iz te 150 stopinj vroče sopare veličastni »džigoku«, 15 metrov visoki slap, da zopet trenutek pozneje izgine. Vse okoli je golo in prazno. Sopara duhti po žveplu. Peklenska strupena sopara je uničila vse rastlinstvo.

Lepa Japonska zapusti nepozabne vtise!

nost. Ponavljam svojo prejšnjo prošnjo in opozarjam Vašo vladu, da na ta vprašanja odgovori z državniško vestnostjo.

v Praga, 27. jul. (Izv.) Praški listi se tudi danes bavijo z delovanjem lorda Rothermereja. Listi poudarjajo, da je bil govor poslanca Hlinke najboljši odgovor proti delovanju Rothermereja. Slovaki so se postavili proti temu, da bi dobivali nasvete za svoje delovanje iz drugih držav. »Novo doba« objavlja poročilo svojega dunajskega dopisnika, da je glavni slovaški iredentist Jeglicka, ki je bil iz Češkoslovaške izgnan in se sedaj nahaja na Dunaju, dobil povabilo, da pride v London in tam predloži svoje obsežno gradivo o življenju Slovakov. Temu povabilu se je odzval in odpotoval v London, kjer hoče porabiti zase madjarsko propagando o london-skih parlamentarnih krogih. Nadalje trdi list, da nameravajo madjarski iredentisti izvesti na Slovaškem privatno ljudsko štetje. Po rezultatih tega štetja bi Madjarska zahtevala zase več kot polovico sedanjega slovaškega ozemlja.

Smernice angleške pomorske politike.

v London, 27. julija. (Izv.) Bridgeman in Cecil, ki sta na včerajšnji vladni seji dobila nova navodila, sta danes zopet odpotovala v Zenevo.

Chamberlain je danes v spodnji zbornici sporočil, da je angleška delegacija po natančnem razmotrivanju položaja v Zenevi zopet odpotovala v Svicco. Vlada upa, da bo mogla angleška delegacija doseči sedaj pozitivne rezultate. Nesporazum je nastal vsled

napačnega tolmačenja angleškega stališča. Anglija je pripravljena razpravljati o vsakem razorožitvenem predlogu, ki bi mogel pomagati k razvoju te misli. Amerika mora štiti popolnoma drugačne prekomorske zveze kot Anglija. Amerika ima svoje pomorske zveze na obsežnih ploskvah odprtega morja, dočim ima Anglija svoje zveze skozi morske ožine in ob obalah tujih. Radi tega je popolnoma različna ameriška in angleška potreba po križarkah. Minister je izrekel možnost, da se bo dala skleniti provizorna pogodba glede graditve novih križark, katere pa ni smatrati kot nespremenljiv princip, ki naj ostane večno v veljavi. Natančnejše glede navodil, ki jih je dobila angleška delegacija, zaenkrat ne more objaviti. Na predlog delavske stranke je izjavil, da je vlada sporazumna s tem, da se razpravljanje o tem vprašanju prične takoj po zopetnem sklicanju spodnje zbornice 8. novembra.

KRIZA V ČESKI PREGOVNI INDUSTRIJI.

v Moravska Ostrava, 27. jul. (Izv.) Kriza v premogovni industriji se vedno bolj kaže v omejevanju povpraševanja in odpuščanju rudarjev. Lasniki premogovnikov nameravajo v dveh etapah odpustiti preko 6000 delavcev.

POPLAVE V INDIJI.

v London, 27. julija. (Izv.) V Indiji v okraju Boroda je radi več dni trajajočih neviht in nalivov razpočil nasip pri nekem rezervuarju, ki je zadrževal vodo v obsegu 15 kvadratnih milj. Silne množine vode, ki so udrle iz rezervarja, so poplavlile mnogo vasi. Več tisoč ljudi je utonilo.

Kaj se godi doma

Katoliški dan

in

PROSLAVA 25 LETNICE KATOLISKE PROSVETNE IN DELAVSKE ORGANIZACIJE V PREŠKI PRI MEDVODAH

se vrši v nedeljo, dne 14. avgusta t. l.

Spored:

Sobota, dne 13. avgusta zvečer: Zažiganje kresov in četrturtno pritrkavanje po celi dekaniji.

Nedelja, dne 14. avgusta: Dopoldne: Ob 8. uri 36 minut slovesen sprejem gostov na postaji Medvode in sprevid v Presko z godbo na čelu. — Ob pol 10. uri slovesna sv. maša na prostem z govorom (P. S. Finžgar); — ob pol 11. uri na istem prostoru slavnostna zborovanje z govori.

Med posameznimi točkami petje in godba. Po zborovanju poklonitev na grobu ustanovitelja prosvetnega in delavskega društva v Preski častnega kanonika J. Brenceta.

Popoludne: Ob pol 15. uri, pete litanije, posvetitev društva Kristusu Kralju; ob 15. uri na veseliščnem prostoru pred Društvenim domom koncert Pevske zveze, kjer sodeluje osem pevskih zborov z 300 pevci pod vodstvom g. prof. M. Bajuka. Med odmori igra godba in domača tamburica. Za razvedrilo in okrepčilo obilo preskrbljeno.

Pripravljali odbor.

Odkritje spominske plošče Božidarju Raiču.

25. julija 1927.

Za ormoško-ljubljanski okraj, ki je glede števila za našo kulturo odličnih mož gotovo na prvem mestu, prav za prav neredka slovesnost se je vršila preteklo nedeljo na Zvabu, prijaznem griču župnije Sv. Tomaža nad Ormožem. Na tem hribu, v hiši št. 5, se je namreč rodil pred sto leti (9. februarja leta 1827.) Božidar Raič, mož, ki je v politični in kulturni zgodovini sedemdesetih in osemdesetih let preteklega stoletja zavzel odlično mesto. Temu možu so njegovi rojaki in častilci vzdali na njegovi rojstni hiši ob stoletnici njegovega rojstva skromno spominsko ploščo, katere odkritje se je vršilo preteklo nedeljo. Ni bilo oficijelnih zastopnikov prosvetne oblasti, ne, prišel je med nas samo g. poslanec dr. Hohnjec, kot zastopnik mariborskega Zgodovinskega društva in Prosvetne zveze, navzoča je bila domača in sosedna duhovščina, bližnji in daljni sorodniki pokojnega Božidarja in pa okoli dva tisoč zavednih mož in žen, fantov in dedet. Človek je dobil vtis, ko da je to eden onih velikih ljudskih taborov, ki jih je ravno naš slavljencec Božidar Raič in tovariši prirejali v letih 1868. do 1872. sirom naše Slovenije. Slavnost je otvoril, izrekel pozdrave, vodil in zaključil predsednik slavnostnega odbora domači župnik g. Matija Zemljč. Poslanec g. dr. Hohnjec nam je v slavnostnem govoru oertal podrobno in poljudno Raiča kot pisatelja, politika in govornika (»Slovenec« je letos dne 9. februarja že prinesel o Raiču podrobno razpravo), ob koncu govora pa je v imenu mariborskega Zgodovinskega društva, pod čigar okriljem se je cela prireditev vršila, odkril spominsko ploščo. V imenu Haložanov, katerim jo Raič skozi 26 let kazal pot k Resnici in Pravici, je spregovoril par navdušenih besed svetinski župnik g. Bratušek. Vmes sta fant-dijak in dekle-orkica deklamirala vsak po eno pesem, velikonedeljski pevski zbor je zapel več lepih pesmi in lahonska godba zaigrala par komadov. Veselje je žarelo iz obrazov. Zaživela je pred nami ta dan doba ljudskih taborov, doba prvih bojev za zedinjeno Slovenijo za naše narodne pravice, pa smo iz preteklosti obrnili svoj pogled tudi v sedanjost in

bi ne bili veseli, ako bi ne imeli upanja v svojih srcih. — Vsem, ki so v denarju darovali za spominsko ploščo, kakor tudi vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je slovesnost tako lepo izvršila, iskren: Bog plačaj!

Savinjsko orlovsko okrožje

ima dne 31. julija 1927 svoj

ORLOVSKI NASTOP V ŠOSTANJU.

Spored:

Dopoldne: Ob 9. uri sprejem na kolodvoru; nato sprevid skozi mesto mimo meščanske šole na telovadišče pred Društvenim domom. Ob 10. uri služba božja in zborovanje na prostem.

Popoldne: Ob 3. uri javna telovadba. Vstopnina: sedeži na tribuni v senci 15 Din; drugi sedeži 10 Din; stojlišča 5 Din; šolski otroci 2 Din. Predprodaja v trafiki Slomškovega doma. — Po telovadnem nastopu koncert domače godbe: »Zarjajac in domačega pevskega zbora. Zveze z vlaki zelo ugodne!

Zborovanje slov. kat. dijaštva v Splitu.

(Priredila kat. dijaška liga od 22. do 25. julija.)

Kakor lansko leto v Dubrovniku, tako in v še večjem obsegu je letos priredilo hrvatsko katoliško dijaštvo svoje zborovanje v Splitu. Veliko število dijaštva je prišlo na ta kongres, prišli so iz Srema in Slavonije, Hrvatske, Bosne, Hercegovine, hrvatskega Primorja in Dalmacije. Zlasti je bilo veliko število srednješolcev, dijakov in bogoslovcev. Predsedstvo zborovanja je cenilo udeležence na 450.

Kongres se je vršil pod pokroviteljstvom splitskega škofa dr. Bonetfačiča. Začel se je s službo božjo v stolni cerkvi, katero je opravil škof sam, nato pa je bilo slavnostno zborovanje v splitskem narodnem gledališču. Poleg dijaštva se je otvoritve udeležil škof dr. Bonetfačič, veliko število klera, kakor tudi veliko splitskega občinstva, veseleč se toliko števila mladih ljudi. Prečitane so bile pozdravne brzojavke, po številu okrog 50. Z nepopisnim navdušenjem je bila sprejeta brzojavka ljubljanskega knežškofa dr. Jegliča, ki uživa med hrv. katol. dijaštvom velike simpatije. Slov. katol. akad. starešinstvo je zastopal na kongresu gosp. dr. Puntar, v imenu slov. katol. dijaštva pa je pozdravil zborovalce delegat SDZ jurist Weble.

Kar se tiče referatov, se radi obilice ne morem spuščati v podrobnosti, tudi nisem mogel prisostvovati vsem, ker je bilo razdeljeno vse na sekcije. Najlepši referati so bili pač prvi in zadnji dan. Prvi dan je govoril dr. Petlič o verskih in filozofskih osnovah hrv. katol. pokreta. Nekaj izredno lepega pa sta bila referata zadnjega dne od gg. dr. Ščetina in Petra Grgeca. Predvsem zadnji, predaval je o osnovah katol. znanosti v državi, je podajal tako krasne misli in sploh celo predavanje je bilo tako, kakršnega še dolgo nisem slišal. Objavljeno bo v »Luci«, glasilu hrv. katol. dijaštva. Dobro bi bilo, ko bi se uredništvo kake slov. katol. revije obrnilo nanj, naj mu dovoli, da to predavanje priobči.

Poleg predavanj so bili izdeli v Solin, Trogir in Kaštelu, deloma peš, deloma s parobrodom. Splošni vtis, ki sem ga dobil s tega zborovanja je bil, da se razmere v hrv. katol. pokretu pomalem konsolidirajo, da je prišla med nje zavest, da bo le sistematično delo vedlo do dobrih uspehov. Pokazalo se je tudi na tem zborovanju, da raste katol. pokret med hrvatskim dijaštvom in da ima hrvatski narod svoje najboljšie sinove ravno v vrstah katoliškega dijaštva. W.

Slovenci v Italiji

Silen vihar na Primorskem.

Po dolgih dnevih neusmiljenega julijskega solca, se je v soboto zvečer nepričakovano zagrnilo nebo nad Goriško, Trstom in delom Istre z gostimi oblaki. Kmetje so proseče upirali oči proti nebu; izsušena zemlja je hotela dežja, a dozorevajočemu grozdu je grozilo debelo zrnje. Nenedoma je potegnil silen veter, pravi orkan z zračnimi vrtilci. Ljudstva se je pojavil nenapisen strah, kazalo je, da pojde vse v zrak. Najhujše je divjal vihar, kateremu je takoj sledil blagodejen dež, v Brdih. Odkril je več hiš, izruval številna drevesa; močno pokvaril trte ter sadne nasade. V Gorici je orkan odkril nekaj barak. Telefonska in brzojavna zveza s Trstom in Vidnom je bila pretrgana. — V istem času so Tržačani preživljali dolgo uro strahu. Bati se je bilo, da zadene Trst podobna vremenska katastrofa kakor lansko leto. Gospoda se je pred kavarnami na glavnem trgu ohlajala z »gelatijem«, priznana spretna godba je skrbela za duševno zabavo. V tem je udaril prvi val bližajočega se viharja. Kakor bi trenil, se je ogromna masa razpršila, nastal je pravi metež. V trenutku je bil godbeni oder razmetan po ogromnem trgu, mize s porcelanasto posodo in stoli so se kmalu pričeli gibati v vodi. Po zraku so frčala senčna platna trgovcev in kavarinarjev. V pristanišču so se odrgale štiri velike ladje. Vihar in dež sta zalotila mnogo nesrečnežev, ki prenočujejo pod milim nebom; neka starka in starec sta morala iskati zdravniške pomoči. Hujšega pa hvalabogu ni bilo. Meščan je bil zadovoljen, da je neznosna vročina vsaj za hip ponehala, in da se je mogel nadihati svežega zraka. — Bolj vznemirljiva poročila pa prihajajo iz Isole. Orkan je odkril dve vili »Uleigraic« in »Miramare«. Iz ene je oče, ki ga je opeka samega tudi ranila, komaj rešil otroka. Občinsko poslopje je poškodovano, prav tako opekarna. Samo v mestu znaša škoda okoli pol milijona lir. Na ulici so otroci našli na tisoče ubitih vrabcev. Vihar je zruval veliko oljk in močno poškodoval vinograde. Razen Isole nesrečna Istra še vedno ni dobila kaplje dežja. Suša je uničila

vse poljske pridelke; koruza je popolnoma suha in jo kmetje žanjejo za steljo. Sedaj je v nevarnosti tudi trta. Ako se Bog ne usmilil nesrečnega ljudstva in mu pošlje dežja, bo na zimo brez kruha.

Lovec se težko ranil s puško. Ivan Stucin iz Cerknega se je v nedeljo 24. t. m. podal na lov v Hudo južno. Po lovu je stopil v bližnjo krčmo, da se okrepča, ter sedel k mizi; puška, ki je še bila nabasana, je naslonil k sebi. Prav ko se je lotil južine, se je puška nenadoma sprožila in strel je zadel nesrečnega lovca v prsa. Nesrečneža so domačini spravili na železniško postajo, odkoder je bil prepeljan v goriško bolnico v nevarnem stanju.

Zalostna kronika. Joško Mlekuž je gnal iz Bovca čredo na pašo. Iz dolgega časa je stikal po pašniku okrog in končno izlaknil ročno granato. Vzel je kamen in prišel po njej biti; granata se je razpočila z groznim treskom in težko ranila fanta, ki mu je komaj 16 let. Prvo pomoč mu je dal domači zdravnik, na kar so ga prepeljali v goriško bolnico. — V Kanalu sta pasli na travniku sestro Milka in Ivanka Mlekuž. Prva je stara 14 let, druga 12. Deklici sta v svojo nesrečo našli ročno granato. Pričeli sta se igrati z nevarno igračko, nič hudega sluteč. Granata je počila. Milko je težko ranila v levo ramo in ji odrgala na levi roki dva prsta; Ivanka je dobila hude rane na desnem ramenu, desni roki in levi nogi. Deklici sta padli v nezavest; našla ju je prestrašena mati. Dala jih je prepeljati v goriško bolnico. Najbolj žalostno pri vsem tem je, da ti nesrečneži nimajo pravice do državne podpore. Stvar bi morala obkrožiti vendar enkrat vzeti resno v premislek. Okrožnice na podestate in apli na delovnišči in učiteljsko, naj ljudstvo svare pred prežeto smrtjo, ne morejo zadostovati. Treba bi bilo pričeti z radikalnim čiščenjem vojnega streliva; neprestane nesreče dokazujejo, da ga je še veliko v deželi. Čiščenje je bilo predano prvotno zasebnim firmam. Te so odnesle le mastni del — granate in šrapnel večjega kalibra — pustili pa so drobnejše strelivo.

Videmski škof mons. Rossi je bil pozvan v Rim, da poroča »ad limina«. Nedavno je mons. Rossi suspendiral »a divinis« ves videmski stolni kapitel. Mons. Rossi zastopa filofašistično strujo in je prišel v spor z vso furlansko duhovščino.

Razpust slovenskega društva. Goriški prefekt g. Cassini je razpustil prosvetno društvo v Cerknem. V odloku motivira svoj ukrep s tem, da je bilo društvo navdahnjeno s »protidržavnimi duhom«. O stvari bomo še govorili.

Dnevne novice

★ Cenjeni naročniki, ki imajo še kaj zastanka na naročnici »Slovenec«, so prejeli brez izjeme izpolnjene položnice z označenim zneskom. V lastnem interesu naj to položnico takoj po prejemu z denarjem odda na domačo pošto vsak, ki jo je prejel, ker sicer s pričetkom prihodnjega tedna brezpogojno ustavimo pošiljanje lista.

★ Volitev župana v Kamniku. Včeraj popoldne se je v Kamniku vršila prva seja novozvoljenega občinskega sveta. Po sporazumu med Združenjo gospodarsko stranko in SLS je bil izvoljen za župana davčni upravitelj v p. g. Franc Kratnar (NRS), za podžupana pa trgovec g. Anton Stergar (SLS).

★ Triintriidesetletnica mašništva so letos v lavantinski škofiji obhajali naslednji gospodje: Janez Cemažar, župnik na Teharjih; Janez Gorišek, župnik na Gornji Ponikvi; Jožef Janžekovič, dekan pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; Fortunat Končan, župnik v Št. Pavlu v Savinjski dolini; Alojzij Kokej, župnik na Vurbergu; dr. Fran Kovačič, profesor bogoslovja v Mariboru; Karel Presker, župnik pri Sv. Martinu na Paki; Miloš Sket, župnik v Loki pri Zidanem mostu; Lovro Schlamberger, kaplan pri Sv. Vidu na Planini; Ernest Terstenjak, upravitelj župnije sv. Jurij na Pesnici. Na praznik sv. Jakoba, na koji dan so bili pred 38 leti posvečeni v duhovnike, so se zbrali v Mariboru pri svojem tovarišu bogoslovnem profesorju dr. Kovačiču. Na mnoga leta!

★ Dan Ljubljanskega orlovskega okrožja v Šmarju. V nedeljo, 31. julija, bo pri nas veliki orlovski dan Ljubljanskega orlovskega okrožja. Dopoldne ob 7 sprejem na kolodvoru, potem sprevid na telovadišče k skušnji, ob 10 sv. maša, po maši pa tabor. Popoldne bo pa na travniku pri cesti poleg cerkve javen telovadni nastop. Po telovadbi bo poleg telovadišča prosta zabava z najrazličnejšim sporedom. Vse prijatelje našega kraja in prijatelje Orlov vljudno vabimo.

★ Duhovniška vest. Po srečno uspeši operaciji in ozdravljenju od tifusa je zapustil pred par dnevi g. Drago Oberžan, kaplan v Cankovi, bolnico in odide v svrhu popolnega okrevanja na bolezenski dopust.

★ Odlikovanje. Kralj je odlikoval z zlato medaljo za hrabrost Petra Franko iz Maribora, Sokolska ulica 5, in s srebrno medaljo za hrabrost Ivana Kosmina iz Maribora ter Viktorja Grahorja, trgovca iz Selnice ob Dravi. Odlikovanja z diplomom vred so bila izročena odlikovancem v soboto 23. julija in v sredo 27. julija pri okrajnem glavarju v Mariboru levi breg.

★ Informativni sestanek o izseljenstvu na Trsatu, ki se vrši po treznostnem taboru dne 8. avgusta, naj bi združil vse, ki jim je pri srcu skrb za naše izseljence. Ker je polovična vožnja dovoljena, bi upravičeno pričakovali, da bo odziv časten.

★ Razpisani učiteljski mesti. V Leskovcu pri Krškem je razpisano mesto šolskega upravitelja in mesto ene učiteljice. Razpis je na kratko dobo.

★ Nesreča v Dravljah. Včeraj popoldne je peljal pri čevljarskem mojstru Pircu v Dravljah uslužbeni hlapec Jernej Senk z vozom mlatilnico iz Št. Vida po glavni cesti

proti Dravljam. Blizu gostilne pri »Slepem Janezu« je pridrvel vozu nasproti avtomobil, radi katerega se je konj spasil iz zdrvel z vozom proti polju. Po nesrečnem slučaju je Senk padel pod voz, ki je šel čezenj. Senku je kolo popolnoma zdrobilo in zmečkal levo nogo v kolenu. Senka je nato njegov gospodar Firc prepeljal v deželno bolnico, kjer bodo morali ponesrečencu nogo najbrže amputirati.

★ Prijave za Trsat sprejema »Sveta vojaka« v Ljubljani še nadalje; prosí pa, da se vsi čimprej prijavijo in ne odlašajo, ker le na ta način bo mogoče vse potrebno pravočasno pripraviti!

★ Jugoslovanski prostovoljci, ki reflektirajo na brezplačno zdravljenje v kopalniških in zdraviliških, naj vložijo nekolokovano prošnjo ministrstvu narodnega zdravja ali ministrstvu socialne politike, v čigar pristojnost pač spada dotično zdravilišče. Prošnji je priložiti: 1. uradno zdravniško spridevalo, ki se dobi pri pristojni okrožni vojaški komandi, 2. ubožno spridevalo od občine. — Borci iz Dobruže naj dostavijo odboru svoje točne naslove, da se jim bo dostavila »dobrudžanska spomenica«. Vpoštevale se bodo samo one vloge, katerih prošile so poravnali članarino za 1927, oziroma so jo pripravili takoj poravnati.

★ Sprejem gojenk v kmetijsko-gospodinjstvo šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani. S 1. oktobrom 1927 se otvori 26. tečaj gospodinjstve šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Franciške v Marijanišču na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vezbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in bolno živino. Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din, za pouk pa 100 Din. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo 1. dovršiti 16. leto; 2. znati čitati, pisati, računati (zadnje šolsko izpričevalo); 3. predložiti zdravniško spridevalo, da so zdrave; 4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosežani glavni poklic; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastnoročno pisane, nekolokovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo vsaj do 15. avgusta Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

★ Bolnim na živih in duševno bolnim povzročil izredno mila naravna »Franz-Josef« granica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni se more raba »Franz-Josef« vode priporočati kar najtopleje tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtne možga. Dobi.

va se v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

d Pomnite! Schichtovo milo izda dva-krat več, če se perilo namoči z žensko hvalo.

★ Čudežne zdravilne uspehe dosežete pri revmatizmu, protinu, nevralgijah (ischias), pri živčnih in ženskih boleznih, pri vnapenju žil, motenju (prebave), ostarelosti, kron. kož-nih boleznih. Svoje telo okrepčate in pomla-dite, ako se zdravite v starodavnem, radio emanacijskem termalnem kopališču Toplice pri Novem mestu (Dolenjske Toplice) 36 do 38° C. Postaja Straža-Toplice (3 km). Sezona od 1. maja do 30. septembra. Ves modern komfort. Prospekte na zahtevo. Pošta, tele-graf in telefon.

KUSAKOVIČA KALODONT najboljša pasta za zobe

★ Vrednostne papirje vseh vrst, pred- in povojne, tu- in inozemske, delnice, bančne za-ložnice, državna, deželna in mestna posojila, železniške prioritete, obligacije, založnice, ren-ke, srečke itd. kupuje in plača najbolje Efekt-na banka M. Jankole, Ljubljana, Kongresni trg 9.

★ Avtobus Brezje—Bled vozi vsak dan iz Podnarta od vlaka, ki prihaja iz Ljubljane ob 3.20. (Glej »Slovenec« z dne 21. julija 1927.)

Ljubljana

○ Promoviran je bil na dunajski univer-zit za doktorja filozofije g. Rajko Ložar, sin uglednega našega somišljenika, g. Jerneja Ložarja v Ljubljani. Mlademu doktorju, ki je tudi v našem listu objavil že več splošno pozornost vzbujajočih esejov o umetnostnih problemih, naše prisrčne čestitke!

○ Obrtniška stavbna zadruga. Opozarja-mo, da ima nocoj ob 8 pripravljalni odbor se-stanek v Rokodelskem domu. Udeležje naj se ga pa tudi tisti, ki žele postati člani te zadruge in ki žele še kakih pojasnil. — Pripravljalni odbor.

○ Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse člane, da poteče rok za vložitve pridobinskih izjav za dveletje 1928—29 31. julija. Do tega roka morajo vložiti izjave vsa pridobitna pod-jetja. Kdor ne vloži izjave pravočasno, se mu občna pridobina odmeri na podlagi uradnih podatkov. Navedbe v napovedi se morajo na-našati na stanje obratnih razmer v času od 1. julija 1926 do 30. junija letos. — Načelstvo.

○ Vlomljen nabiralnik za milodare. V grajskem gozdičku na ljubljanskem Gradu na-biralnik za milodare nima sreče. Skoro vsako leto ga kdo razbije in se okoristi z denarjem, kolikor se ga pač nabere. Eno zadnjih noči je moral dobro izvežban vlomilec posetiti grajski gozd in kapelico v gozdu. Spretno je odtrgal železni nabiralnik in ker ključa ni imel, je pa skrivil in deloma odtrgal dno, denar pobral in nabiralnik vrgel v grmovje. Zadevo ima sicer policija v rokah, vendar je pa malo upanja, da pride storilec v roke pravici.

○ Nesreče in poškodbe. V Cerknici so se v torek popoldne otroci igrali na dvorišču kleparskega mojstra Korčeta ter so v raz-pojenosti užgali travo v vozičku, v katerem je spal dveletni Korčetov sinček Ivan. Otrok je dobil močne opekline po vsem telesu. — V Bevkah pri Vrhniku so se stepli fantje. Iz pretepa je odnesel brezposelni čevljarški po-mochnik težke poškodbe na glavi in vsem telesu. Oba ponesrečenca je sprejela v svojo oskrbo ljubljanska bolnica.

○ Dva poskušena samoumora. V torek zvečer je v samomorilnem namenu pojedel 17 letni kleparski vajenec Adolf B. manjšo količino joda. Vendar pa se je mladenič kmalu premislil in sam odšel peš v bolnico, kjer so mu izprali želodec. — V torek po-poldne se je hotel vreči pod tržaški vlak na Glincah pri čuvajnici zidar Vilko S. Njegov namen so mu preprečili čuvaj Josip Turšič in pasantje, ki so ga v zadnjem trenutku po-tegnili s tračnice.

○ Tatvina pločevine na glavnem kolo-dvoru. V noči na nedeljo so neznani tatovi ukradli iz skladišča na glavnem kolodvoru 160 kg cinove pločevine, v torek ponoči pa so tatovi tatvino ponovili in odnesli 200 kg cinove pločevine. Železnica trpi 3600 Din škode. Tatovi so razdrli ograjo na Dovozni cesti ter skozi odprtino odnesli ukradeno blago, nato pa ograjo zopet popravili.

Maribor

□ Cenjene mariborske naročnike, ki so pred par tedni prejeli vprašalne karte, pa jih doslej še niso vrnil na našo upravo v Mariboru, prosimo, da store to čimprej in javijo vse to-zadevne želje.

□ Dobrodelna letna veselica. Podružnica osrednjega društva nižjih poštinih in brzojav-nih uslužbencev priredi v nedeljo 14. avgusta na Gambrirovem vrtu dobrodelno letno vese-lico. Eventuelni čisti dobiček je namenjen za podpiranje vdov, sirot in bolnih poštinih usluž-bencev. Mariborski poštarji prosijo najvljud-neje za polnoštevilno udeležbo.

□ Karte za Brezje (Otoče) lahko kupijo udeleženci iz Maribora tudi že v soboto in ne-deljo dopoldne v pisarni »Putnika«, Aleksan-drova cesta 53.

□ Orlovška prireditve v Slovenski Bistrici se vrši prihodnjo nedeljo ob vsakem vremenu!

□ Denar je izgubil. Ključavničar Anton Lenarčič iz Studencev je obiskal v torek zve-

čer več mariborskih gostilen. Ko je v eni ho-tel plačati, je nenadoma opazil, da sta mu zmanjkali dve listnici z 2000 Din vsebine. Naj-brž ju je kje pozabil ali pa mu jih je kak so-pivec izmaknil.

□ Mlad postopač. V torek zvečer je usta-vil železniški progovni čuvaj ob progi kakoga 15 letnega dečka, ki je močno krvavel na ob-razu. Izjavil je, da ga je oplazil drveči vlak, kateremu se je premalo umaknil s proge. Deč-ka je izročil policiji, kjer je fant pripovedoval, da mu je ime Ivan Pirc ter je pobegnil od svojega strica, ki je svinjski trgovec v Podče-trtku. Nadaljnja preiskava pa je ugotovila, da je fant kljub mladosti že uzmovič ter ga zasle-duje orožništvo v Trbovljah radi tatvine.

□ Zopet samoumor? V torek zvečer je iz-ginil od doma v samo spodnjo obleko oblečen in v copate obut železniški delavec na koro-škem kolodvoru, 34 letni Martin Tement. Do danes se še ni povrnil na dom in sumijo, da si je končal življenje. Ze par dni je govoril, da bo skočil v Dravo.

□ Prijatelji vinske kapljice. Vinski trgo-vec g. Rot iz Tezna je že dalje časa opazal, da mu vino v nekaterih sodih nenavadno hitro kopni. Osumil je tatvine svojega hlapca Marti-na Kekca. Pri zaslišanju je to v resnici priznal, da hodi že od mladosti v družbi hlapcev Jožefa Petroviča in Vincenca Lamprehta v gospodar-jevo klet in sicer skozi nezamreženo okno. Vsakokrat so odnesli s seboj po 4 steklenice »ta boljsega«, katerega so potem izpili. Vsi so bili aretirani in predani sodišču.

Celje

○ 275.000 dinarjev je vreden 201 dobiček velike II. stadionske loterije v korist orlov-skemu stadionu v Ljubljani. Srečke te lote-rije prodaja v Celju podružnica »Slovenca« v Cakarjevi ulici št. 4.

○ Tajništvo SLS in podružnica »Slovenca« v Celju sprejemata do nadaljnjega stranke samo v dopoldanskih urah. Popoldne je pi-sarna zaprta.

○ Važna pevska vaja. Jutri v petek, 29. julija, se vrši v običajnih prostorih važna pev-ska vaja pevskega zbora Katoliškega pro-svetnega društva v Celju. Vadili bomo pesmi za predstoječi izlet in se o njem tudi podrob-neje dogovorili. Naj nihče ne manjka.

○ Orliški kuharski tečaj se začne pri-hodnji teden. V svrhu dogovora o času, pro-storu itd. naj se dekleta, ki so se za ta tečaj prijavila, zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši jutri v petek, 29. julija, ob pol osmih zve-čer v orlovski sobi v I. nadstropju hotela »Beli vol«.

○ Prošnja. Ob priliki gasilskega dne pri-hodnjo nedeljo, dne 31. julija t. l., se vrši tudi cvetlični dan v prid celjski prostovoljni po-žarni brambi. Odbor požarne brambe naproša tem potom vse cenjene lastnike vrtov, da bi v svrhu cvetličnega dne poklonili prireditel-jem cvetke ter iste v nedeljo ob 7. uri zjutraj oddali v gasilskem hramu na dvorišču mest-nega magistrata ali pa bi sporočili tvrdki J. Jellenz v Celju, Prešernova ulica 10, kje naj se cvetlice prevzamejo. — Predpriprave za ta veliki gasilski dan potekajo v polnem redu in je pričakovati, da bo p. n. občinstvo prireditve posetilo v rekordnem številu ter s tem dokumentiralo svoje razumevanje za ple-menite naloge celjskih požarnikov.

○ Za tretje redno porotno zasedanje je predsedstvo višjega deželnega sodišča v Ljub-ljani imenovalo pri okrožnem sodišču v Celju za predsednika g. dr. Josipa Kotnika, dvor-nega svetnika in predsednika okrožnega so-dišča, za njegove namestnike pa gg. dr. Fri-derika Bračiča in dr. Ivana Premščaka. Višja deželno sodna svetnika, ter Valentina Levič-nika, deželno sodnega svetnika.

○ Uradni dan zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celju in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent zbornice v torek dne 2. avgusta t. l. od 8. do 12. ure predpoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslopje carinar-nice) v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stran-ke, ki žele kako pojasnilo ali svet o zadevah, katere zastopa zbornica, naj se pri njem v do-ločenem času zglaste.

Rogaška Slatina

Kakor že prejšnje sezone, tako je prav po-sebno tekoča sezona pokazala, da je potrebno, da se zgradi v zdravilišču nova stanovanja. Nasla-njevalni urad so zadnje čase od jutra do večera oblegali gosti, ki sploh niso mogli dobiti stano-vanja ali pa so morali že po več dni stanovati po kopalnih kabinah ali v bližnji okolici. To stanje je nevarno in ako se mu čimprej ne odpmore, bo občutna škoda za zdravilišče neizogibna.

V najbližji sezoni, kar jih pomni zdravilišče to je v letu 1924, zaznamuje statistika na višku se-zone največje število 1561. Zasedene so bile takrat vse kopalne kabine in vse tudi najskromnejše sobe v bližnji okolici. V letošnji sezoni je pa znašalo število gostov več dni stalno čez 1700. Kake težave napravi zdravilišči upravi nastanitev toliko go-stov, občutijo samo uradniki zdravilišča, ki morajo pri svojem naporu delu mirno poslušati marsi-kako grenko besedo. Hvala Bogu je višek preko-račen in doba se tako za zdravilišče kot za goste morda ne bo večja. Večina gostov je dovršila svoje širitelesno zdravljenje in se odpravila na odhod. S tem se bo spraznilo večje število sob, tako da bomo novim gostom mogli nuditi udobnejša stano-vanja.

Kakor slišimo, se predpriprave za nove zgrad-be že vrše in je oblastni odbor trdno odločen že

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „ŽENSKA HVALA“
Izprati s Schichtovim TERPENTINOVIM MILOM.

za prihodnjo sezono pripraviti 100—200 novih sob. Ta sklep novega lastnika zdravilišča prav iskreno pozdravljamo in upamo samo, da se bo tudi mogel pravočasno, t. j. do druge sezone izvršiti.

Zivljenje v sezoni je zelo živahno. Poleg kon-certov vojaške godbe, katere dirigira z večjo roko višji kapelnik g. dr. Cerin, prireajo tudi drugi umetniški koncerti, med katerimi so najboljše us-peli koncert opernega peveca g. Rijavca in koncert svetovno znanega pevskega društva »Lisinski« iz Zagreba.

Novo kino-gledališče na prostem so gosti z veseljem pozdravili. V svežem zraku se predvajajo prvovrstni filmi. Solnčno kopališče je doživelo v tekoči sezoni rekord, kakršnega še ni imelo, pla-valno kopališče, kakor tudi vse druge zdraviliške naprave so se izkazale kot nezadostne za številne množice gostov.

Lep večer nam je nudila zdraviliška uprava v ponedeljek 25. t. m. na predvečer praznika sv. Ane, zaščitnice zdravilišča. Razsvetljava zdraviliš-ča je nepričakovano lepo uspela, k čemur je veliko pripomogla tudi tvrdka »Pyrolae« iz Celja, katere ognjemet je bil predmet splošnega občudovanja. Na dan praznika je opravil službo božjo v kapelici sv. Ane konzistorijalni svetnik g. Franc Korošec ob mnogoštevilni udeležbi zdraviliških gostov.

Letošnja sezona nam je dokazala, da so temu lepemu zdravilišču naše Slovenije podani vsi po-goji, da ostane ne samo trajno prvo zdravilišče naše države, temveč da zavzema eno važnih mest med svetovnimi zdravilišči.

Dobrna pri Celju

Ob priliki mojega nedeljskega izleta na našo divno Dobrno me je zaneslo tudi v cerkev, kjer je bila ravno vaja za cerkveni koncert dne 3. avg. ob 16. uri. Pred velikim altarjem v zelo akustično grajeni cerkvi je zapel domači mešani zbor veli-častno skladbo: »O kam Gospod, gre Tvoja pot.« Poedini glasovi so res ubrani in tehnično dobro izvežbani. Saj je pa tudi umevno, ker vodi tak-tirko naš vsem znani pevovodja iz Savinjske do-line, sedaj že 7 let šolski upravitelj na Dobrni g. B. Schmidt. Posebno lepo je izzvenel pasus: se dan temni... in končni akordi. Znana Sattnerjeva: S svetlečimi Te venčamo, kaže pri spremljevanju voj. orkestra že lep uspeh. Žal mi ni bilo mogoče slišati glavne točke projektrane koncerta, nam-reč: »Božična«, kompozicije našega dirigenta or-kestra g. Bernarda za mešan zbor in cel vojaški orkester, ker še niso vse partiture kompletne. Ko-likor sem imel priliko videti notni material, obeta biti to jedro celega koncerta, posebno ker sode-luje iz prijaznosti še znani belgrajski baritonist g. dr. Kostić. Tako številni kopališki gostje kot tudi okoličani posebno Celjani in Savinjanji se zelo zanimajo za ta koncert, ki nam obeta nuditi na tem krasnem kraju res polni umetniški užitek. — Savinjančan.

Novo meso

Visok obisk. Ob priliki svojega vizitacijskega potovanja je prispel dne 24. julija t. l. v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu redovni general usmiljenih bratov g. Rafael Meyer iz Rima, kjer ostane par dni.

Tibi jubilej. Dne 25. julija t. l. je praznoval v Novem mestu v samostanski tišini 80 letnico svojega rojstva frančiškan laik br. Silvester Hle-de. Jubilar je bil rojen 24. julija 1847, preoble-čen 31. oktobra 1875 ter položil slovesno obljubo dne 22. februarja 1881. Br. Silvester, ki je eden izmed najstarejših med svojimi redovnimi brati, je še čil in zdrav, iskreno mu častitam z željo, da ga dobri Bog ohrani do skrajne meje človeškega življenja.

Kočevje

Kaj pa to? Kočevska »Samouprava« se zdaj ni izšla. Ali je za vedno utihnila, ali se je more-biti preoblekla in bo stopila pod drugim imenom? Vsekakor zagotovo!

Na mestnem kopališču delo napreduje. Do-slej so napravili leseno ograjo ob poti na kopa-lišče. Tla pred kabinami so nekoliko vzdignu-ti, se lesena, Bazen je dobil nova tla. Zaradi porav-bazena in zaradi dela na rampi, na svetu g. Oku-bica, so Rinžo izpraznili.

Dopisi

Nova vas pri Blokah. Mlekarkstvo v Sloveniji se vedno lepše razvija, tako da je v naši deželi danes lepo število mlekarških zadrug. Vse države z dobro razvitim mlekarstvom pospešujejo v obli-meri kmetijskega prebivalstva blagostanje. Zgledi vlečejo. V neposredni bližini poštneega urada bo kmalu dodelano poslopje, kjer bomo izdelovali sir. Naše senožeči nam dajejo izvrstno seno za govejo živino ter je tudi mleko naših krav naj-boljše kakovosti. Bloke leže čez 700 metrov nad morjem, so tako rekoč planinski svet; megle ne poznamo, zrak je čist in dan na dan pihlja hladljiv veter, tako da naš kraj zdravniki priporočajo za letovišče na pljučnih bolehnim ljudem. V naši si-rarnici, kjer bodo v porabi moderni sirni kotli in druge sirarske potrebine, bo izdeloval strokovno izučen in izurjen sirar vsekako tak sir, da ga bomo z lahkoto spravili v denar, če ga bo še več. Da pomeni sirarnica za bloško občino vir novih dohodkov, ni treba še posebej poudarjati. — Ker nimamo večje tekoče vode, naši mlinci ne zmaguejo mletve, zlasti ob suši ne. Tedaj nosimo mlet v Zirovnico, kar znači občutno izgubo časa. Zato se je že večkrat pretresalo vprašanje o mlinu na veter. S pogonsko silo, kakor smo že zgoraj omenili, bi nikakor ne bilo vzdržati, in pa ce-nejša je kakor vsaka druga. Na Nizozemskem,

Nemškem in Angleškem je po deželi nešteto mli-nov na veter. Tudi pri nas bi se obnesel. — Sena smo dosti spravili pod streho, poljski pridelki so obili, fižol in krompir pa trpita vsled suše. Ker ni bilo že dlje časa dežja, primanjkuje skuhe. Kdor ima pa več rilecv v svinjaku, ej kar v zadregi zaradi picle svinjske krme.

Sv. Rupert nad Laškem. Celih 29 let ni bilo pri nas birmo, zato smo pa sprejeli letos s tem večjim navdušenjem vladiko. Letoš smo začeli tukaj s hmeljarstvom. Pomanjkanje denarja je malokje tako občutljivo kakor v naših hribih. Zato nas je dirnilo zelo neprijetno, da popisuje davčna oblast že sedaj vsako hmeljsko rastlino, da jo obdavi.

Svetina pri Celju. Na Svetini je umrl eden najstarejših mož cele župnije Urban Rataj, p. d. Uлага, star 80 let. Bil je mož stare korenine, pošten, zaveden, delaven in priazen. Premnogi sve-tinski romarji poznajo vrlo Ulagovo hišo. Pogreba so se udeležili trije duhovniki in velika množica znancev ter prijateljev. Vrli krščanski mož, po-čivaj v miru!

Moj odgovor.

(demokratskim in socialističnim listom).

Maribor, 25. julija 1927.

Na različne napade in izmišljena poročila v raznih demokratskih in socialističnih listih o do-godku pri pogrebu t Heinza, podajam to-le po-jasnilo, da bo javnost pravilno poučena o celi stvari.

Pridem v soboto 23. julija 1927 na studen-ško pokopališče pri Mariboru. Poslan sem bil od svojega predstojnika, gvardijana v Studencih, da tiho posvetim po cerkvenih obredih pokojnega samomorilca Franca Heinza. Prišel na pokopa-lišče, sem takoj opazil v očeh že številno zbrane množice — bilo je tudi mnogo otrok in neodra-slih — neko razburjenje. Gotovo je to bilo radi težkega slučaja, a morda tudi že radi nekaterih hujšakajočih elementov dotične stranke. Pa to me-ne ni motilo. Čul sem pa: »Glej ta črni gre... glej ga črnega hudiča itd.« Imam priče, a se ne splašam, saj sami sebe obojam. Začenem mrt-vaške molitve in poskropim krsto pokojnika in še predno se napotim k grobu, zapojejo peveci svojo žalostinko. Odrinemo. Pri grobu opravi obredne molitve za pokojnika in končno izmolim tri Oče-naše itd., na kar so mi odgovarjali moj strežnik in nekaj res pobožnih žensk in mož. A drugi, po-sebno pristaši dotičnih organizacij, so se le pogo-varjali. Na to nastopi govornik, ki ga nisem po-znal (a zdaj ga poznam) in meni visavis govori poslovljni govor. Nato nastopi še drugi govornik, meni dobro znan, in se tudi v kratkem poslovi od pokojnika. Način poslovitve na blagoslovljenem pokopališču ni odgovarjal svetosti kraja in de-ja-nja. (Nismo še v Mehiki in boljševiški Rusiji.) Hotel sem se odstraniti. Naenkrat slišim: »Kam pa ga nese črnega hudiča?« Sledi godba, potem pesem žalostinka in jaz zopet stopim na svoje mesto in hoteč potolažiti in pomiriti vsaj neko-liko izživalno borbenost (po prejšnjih govorih) iz-govorim, kakor sledi: »Hvaljen Jezus! Tudi ja hočem ne kakor strankar ampak kod katoliški du-hovnik izgovoriti par besed... Tu stojimo nad odprtim grobom ne samo sodraga in človeka, am-pak tudi kristjana, da, katoličana! Zares žalostna usoda. Priznam, da je tudi ta postal žrtev današnjih težkih, žalostnih, delavskih in družinskih razmer. Kaj ga je gnalo v tako hitro žalostno in samovoljno smrt, Bog sam ve... Bodí mu Bog to-rej usmiljen in milostljiv, (Obrnjen k žalujoči ženi in otrokom.) Ti pa draga žena z otroci, vdaj se v voljo Božjo, »ker Sveti Križ nam govori, da vidi-mo se nad zvezdami!« (Začelo se je že mr-mranje tistih, ki jim je križ in vera izpodtika.) Ne obupaj!... V tem težkem slučaju — odkrito povem — ne pomaga in ne more pomagati no-bena organizacija (mrmranje in glasno gorenje med rdečimi), ampak samo Bog nad nami in Je-zus Kristus! (Obrnjen zopet k odprtem grobu z roko delajoč križ) Bog pa mu daj večni mir in pokoj, večna luč naj mu sveti, naj počiva v miru. Amen.« — Nato sem mirno odšel s svojim strež-nikom in več možmi končno z našim gospod Obr-manom domov. Slišal sem pa resnično par grdih, ženskih ust nevednih opazk in pa svetega kraja nepristojno gorenje ljudi, ki pravijo, da niso proti veri. Kar pa se drugo piše in med svet trobi po »Jutru«, »Večerniku« in »Volksstimme« in dru-gih časopisih, je zlobna iz trte izvita laž. Kar se pa tiče naše stavbe v Studencih za naraščaj našega reda, to pa »Jutro« ni in ne bo plačalo nobenega fika. — Za sedaj zadosti,

P. Bonaventura Savec, kapucin, Studenci pri Mariboru.

Mislimo, da ta izjava najbolje pokaže, kako si je zgoraj označeno časopisje iz dogodka izvilo svoja poročila, s katerimi je zopet pokazalo, kako spoštuje vero in verske obrede.

Kulturna avtonomija na Koroškem.

Lansko leto 5. septembra so zborovali legionarji iz Slovaške in Karpatske Rusije v Tapolesany, letnem bivališču predsednika češkoslovaške republike Masaryka. Masaryk je imel nagovor na legionarje, v katerem je med drugim rekel: »V Slovaški, v čeških deželah smo bili sužnji. Trda je ta beseda, a s to besedo označim, s to besedo kažem, za kaj gre. Vi na Slovaškem ste bili sužnji kakor mi in ste bili že v umiranju. Vaša mesta že niso bila več slovaška in vaša provinca je bila tu in tam komaj še slovaška in danes smo prosti in nepovezani. Imamo našo republiko, našo državo.«

»Vi ste bili že v umiranju. Vaša mesta že niso bila več slovaška in vaša provinca je bila tu in tam komaj še slovaška.« V polnem obsegu veljajo te besede tudi za našo Koroško. Ali še živi naš narod na Koroškem? Gotovo. Ali še smemo ta narod smatrati kot integralen del celokupnega slovenskega naroda? Brezdvomno. To je ud našega narodnega telesa, to je kri naše krvi. In vendar, ta narod se nahaja v štadiju umiranja, mesta v slovenskem Korotanu imajo nemško lice, in tudi provinca je tu pa tam komaj še slovenska.

Po čegavi krivdi? Po krivdi brutalne germanizacije! Ze 60 let obstoja na Koroškem ponemčevalna utrakvistična šola, in Nemci so v zadnjih desetletjih vse storili, da ponemčijo naš narod na Koroškem. In ne brez uspeha. Večina našega naroda na Koroškem je postala nemškutarska ali vsaj narodno mlačna. Zato kulturna avtonomija Nemcem zdaj ni več nevarna. Tekom dveh generacij so v koroških Slovencih temeljito ubili slovenski čut in slovensko mišljenje. Tudi nemška zmaga pri plebiscitu je bila samo sad ponemčevalne šole. Saj je rekel nemški učitelj po glasovanju: »Če bi ne bili imeli na Koroškem od vsega začetka utrakvistične šole, bi plebiscita nikdar ne dobili.«

Sedaj, ko je nemštvo naše ljudstvo na Koroškem že do dobra pojaničarilo, se predlaga kulturna avtonomija, po kateri naj bi bilo vsakomur prosto, da se vpiše v narodni kataster in da njegovi otroci potem pohajajo v slovensko šolo. Ta kulturna avtonomija bi bila čisto dobra, če bi ne bili prej narodno ubili našega ljudstva. A narod, to je večina naroda, zdaj spi spanje narodne nezavednosti in tak narod se ne vpišuje več v narodni kataster in ne zahteva več narodnih šol.

Silno krivico so storili našemu celokupnemu slovenskemu narodu, ko so ga narodno ubili. Toda, če zdaj ponujajo Slovencem na Koroškem kulturno avtonomijo, potem je samo formalna pravica na njihovi strani, a moralična pravica je na naši strani. In po tej moralični pravici pritičejo vsem Slovencem na Koroškem slovenske šole, potem pa naj se vpišejo v narodni kataster ali pa ne! **Dajte vsem, ki na Koroškem govorijo slovenski — in to so Slovenci, ker Nemci na Koroškem ne govorijo slovenski — slovenske šole, to bo pravična kulturna avtonomija!** Slovencem slovenske šole, potem pa naj bodo ti Slovenci zavedni ali nezavedni! **Narodni kataster se**

more smatrati kot pravična ustanova samo v deželah, kjer je narod živel res svobodno in ne pod tako brutalno silo, kakor je živel in živi naš narod na Koroškem.

Pod pogojem, da se ta naš pomislek, oziroma postulat od nemške strani vzame resno vpoštev, smo radevolje pripravljeni načrt kulturne avtonomije za koroške Slovence diskutirati in pomagati k njega uresničenju.

Prosveta

„Čas“ št. 4 in 5.

»Časa«, znanstvene revije »Leonove družbe«, št. 4. smo prejeli že v aprilu, številka 5. pa, ki bi bila morala iziti — ker je namenjena majniški deklaraciji — dne 30. maja, se je zbog neljubih zaprek zakasnila in je izšla šele večeraj. Pač pa izide št. 6 (zaključna) že v prvi polovici avgusta.

Ker tudi o št. 4. »Slovenec« še ni poročal, naj tu združimo poročilo o obeh, o 4. in 5. številki.

Letos je ves kulturni svet praznoval 100letnico smrti Beethovne: igrali so njegove skladbe (tudi pri nas), izšlo je o njem kot človeku in umetniku nebroj člankov z vseh možnih vidikov in stališč: kot človek je bil — kakor je pač gledal dotični esejist — revolucionarec, demokrat, nacionalist, panteist, ateist, antropozof, prostozidar, kot umetnik pa: klasik, romantik, ustvaritelj in obenem rušitelj oblike... »Časa« je imel to posebno srečo, da je (v št. 4. str. 189 do 207) prinesel klasično izklesan spis izpod peresa najbolj poklicanega strokovnjaka ravnatelja dr. Jos. Mantuanija, ki nam, dasi v zelo strnjeni obliki, pove o velikem umetniku vse najvažnejše bodisi kot človeku bodisi kot umetniku; glede verskega naziranja je najbolj vplival — to zvezmo iz članka — na Beethova Herder; gmočno pa so mu največ pomagali Slovani in sicer Čehi, t. j. češki aristokraci.

Ista št. 4. prinaša tudi kar petero pregledov: pregled narodnih manjšin v Nemčiji (poslal Lužičan Jan Skala), pregled propagandnega dela francoskih katoličanov (sp. dr. L. Šušnik), pregled novejših pedagoške literature (str. 230—238, sp. dr. Fr. Čibej), zlasti pa zanimivi pregled o tem, kaj je Action Française (217—226, ter v 5. št. str. 282 do 289), spisal dr. Jan. Fabijan. Ta spis je res veleaktualen. Saj ne bi človek niti dnevnega časopisa dobro razumel brez njega. Tako smo nedavno čitali v dnevniki, da je francoska vlada dala zapreti Leona Daudet-a, ki pa je — bogsigavdi kako — iz ječe ušel. Kdo je ta Daudet? Iz »Časa« zvedemo, da je to poleg Charles-a Maurras-a glavni voditelj AF. Ker gre spis precej v podrobnosti, vidimo tudi, v kakšnem težavnem položaju je sv. stolica pri obsoji AF, ko mora res gledati, da z Julijko vred tudi pšenice ne izruje. Za ta spis smo »Času« prav posebno hvaležni.

Št. 5. letošnjega »Časa« je bila namenjena spominu desetletnice majniške deklaracije in bi bila morala iziti — kakor omenjeno — dne 30. maja. Dve razpravi obravnava ta velevažni dogodek: Iz zgodovine majniške deklaracije (str. 245—267), spisal Evžen Jarc, ter: Odmevi majske deklaracije (str. 267—282), spisal maribor. bogosl. profesor dr. Fr. Kovačič. Če se hočemo ob kratkem poučiti o zgodovini naše majniške deklaracije, najdem vse v drugi izdaji knjige »Politično življenje Slovencev« dr. Drag. Lončarja (v Ljubljani, 1921). Ali torej prinašata omenjena članka kaj novega? Prof. E. Jarc je bil v ožjem odboru, ki je imel deklaracijo stilizirati; pozna torej dobro notranjo in zunanjo zgodovino te naše »magna chartae«. V I. poglavju, »Vsenemški načrt«, nam riše, da nam spomin osveži, bodočnost slovenskega ozemlja, ako bi bila zmagala Nemčija. Iz tega vidimo, da je bila majniška deklaracija čin samoobrambe. V II. poglavju, »Majska deklaracija v dunajskem parlamentu«, je ta zgodovinski dogodek opisan z dramatično živahnostjo; da tudi mi gledamo z galerije dunajskega parlamenta ob tej slovesni uri, se nam zdi, ko to čitamo. In potem doživljamo intrige ministrskih predsednikov

Clam-Martiniča, Seidlerja, Czernina, Hussareka. Kakšna so bila tedaj naša čustva, ko smo spremljali v upu in strahu to našo narodno zahtevo, in kakšna so zdaj, ko je vse to že — za nami! — Kovačičev spis nam na podlagi virov (»Starburger Zeitung« in »Stajerca«) najprej kaže kako so se Nemci in nemškutariji na Stajerskem vedli napram majski deklaraciji, potem pa nam zgovorno opisuje pogum slovenskega ljudstva ob podpisovanju zaupnice Jugoslovanskemu klubu za majsko deklaracijo. Vodilno vlogo je imela pri vsej akciji SLS ozir. njen načelnik dr. A. Korošec. Zdej pa čitajte letošnji »Lj. Zvon«, julijsko številko (str. 429), kjer znani Vl. Levstik govori na usta Hilarija Pernata: da je žel naš narod v svobodo pod vodstvom ljudi, katerim je svoboda najbolj tuja, in ki so uskopljenci, ki gledajo na svobodo kakor evnuh na moštvo, ne vedoč, kaj bi z njim počeli — jutri

pa si bodo lastili zaslugo, da je prišla itd. itd. Zelo fino izražanje. Papir pač vse — prenese. Končno naj omenimo, da jako poučno poročila v »Slovstvu« o vsebini Razprav Znanst. društva za hum. vede na naši univerzi J. Solar, letos o III. knjigi, kakor je ocenil prejšnji knjigi v prejšnjih letnikih »Časa«, Rajko Ložar o Cankarjevem Uvodu v umevanje literature umetnosti, J. Debevec o Grivčevi novi knjigi: »Slovanska apostola sv. Ciril in Metode«.

Jubilej bolgarskega slikarja. Bolgarska Akademija umetnosti v Sofiji je te dni praznovala 40-letnico umetniškega in pedagoškega dela svojega ravnatelja Antona Mitova. Mitov je odličen slikar in je ustanovil svojo slikarsko šolo, ki jo pozneje tudi v inozemstvu. Ob priliki jubileja se je otvorila tudi razstava Mitovih del.

Iz katoliškega sveta

Kaj je z Alfred Smithovo kandidaturo?

Obljubili smo, da bomo svoječasno poročali, če bo njujorški guverner Smith sploh nominiran za predsedniškega kandidata Združenih držav. Od tistega časa se je o tem že veliko debatiralo. Zasedovali smo to debato in moremo reči, da ni dosti upanja. Zmerni elementi, ne samo katoliški, temveč tudi protestantski, so za to. Več pastorej je naravnost navdušenih zanj. A splošno javno mnenje je, da on kot katoličan ne more biti resen kandidat. Ko je philadelphski baptistovski pastor dr. Ray Petty v cerkvi razpravljal o tem vprašanju in izjavil, da je sicer osebno proti Smithovi kandidaturi, da pa odločno protestira proti temu, češ, zato ne more biti, ker je katoličan. Versko prepričanje pri tem ne sme biti odločilno. To bi bila bigoterija, ta pa je nasprotna ameriški ustavi in ameriškemu duhu. Petdeset žensk, ki so ga poslušale, je pri teh besedah ostenativno zapustlo cerkev. Pastor je dalje še z večjim poudarkom govoril, da je verska intoleranca, ki jo propagirajo razne skrivne družbe, rakrana za vsak narod in bo tudi za Amerikance, če se bo na tak način netila, kakor se. A takih pametnih med tamkajšnjimi pretestanti sorazmerno ni veliko. Večina bi rekel z mikroskopom preiskuje Smithovo življenje, da bi našla kakega komarja in iz njega napravila slona. Snujejo se tajne družbe z namenom, da bodo javno mnenje pripravile proti njegovi kandidaturi. Obstojča protikatoliška družba »Sinovi in hčere Washingtona« že razpošilja po Ameriki letake, ki vedo povedati, da je nekoč Smith plediral za to, da bi država katoliško šolo, oziroma njih učne moči plačevala, kakor plačuje svoje. Kajpada je to deloma iz trte zvito, deloma zavito. A bo učinkovalo. Za Amerikance jako značilno je nek jezuit pojasnil, zakaj ne bo Smith resen kandidat. Zato, ker je bil on kot katoličan soudeležen pri španski inkviziciji, pri torturi Gallileo Gallileja, pri sežiganju čarovnic, šentjernejski noči itd.

Redovnice — doktorice.

Zadnja leta je na ameriških katoliških vseučiliščih vedno več sester promoviranih za doktorice modroslovja. Letos jih je na katoliškem vseučilišču v Washingtonu kar šest na-

enkrat dobilo doktorske diplome, medtem ko jih je deset postalo »magistra artium«. K javni promociji se je zbralo veliko občinstva. Ko je nadškof baltimorski dr. Curley sestram razdelil diplome, je nastal po dvorani buren ples. Razne ameriške ženske kongregacije se naravnost kosajo, katera bo imela več akademično izobraženih sester. Jih je tudi potreba, ker se ženske akademije rapidno množijo. Tudi na književnem in umetniškem polju se jih vedno več uveljavlja. Še celo v državnem odboru za vzgojo, zdravstvo in slične institucije so nekatere, v tej stroki posebno izvedene, kooperirane.

Skrb za katoliške izletnike in letovištarje.

V tem času moreče vročine si vsak Amerikane, če kolikaj more, privoščijo kak izlet ali počitnice. Jih je tudi potreben po tolikem nervoznem letanju in pehanju za dolarjem. Da bi pa katoličani med počitnicami ne zanemarjali svojih verskih dolžnosti, jim gre cerkvena oblast vsestransko na roko. Za tuje, ki med počitnicami obiskujejo razna mesta, so škofijski listi izdali seznam katoliških cerkva z označbo časa, kdaj so nedeljske sv. maše. Za one, ki gredo ven iz mest na otoke, kar se navadno godi ob nedeljah zjutraj, so vplivni lajški katoliški krogi stopili v dogovor s prevoznimi družbami, naj bi ladje kje pristale, da morejo katoličani zadostiti nedeljski dolžnosti. Nekatere družbe so že ustregle tej želji. Pred vsem pa je škofom na tem, da bi se katoliška mladina, ki med počitnicami tako rada hodi v »campe« (taborišča), tam versko ne opešala. Chicaški kardinal Mundelein je znal tudi tej nevarnosti priti v okom. V hladnem Wisconsinu je pred par leti dobil v dar 2500 ameriških oralov zemlje. Tam je napravil veliko mladinsko letovišče. Leži ob krasnem kristalno-čistem jezeru, bogatem na ribah. Vsak deček bo imel svoj, z vsem potrebnim opremljeno sobo. — Okrog poslopij so razsežni prostori za razne ameriške igre. Za večerne ure in deževne dni je na razpolago velika dvorana. Oskrbo bodo vodile sestre. Počitniška kolonija bo imela svojega zdravnika in duhovnika. Posamezne gručice bodo pod nadzorstvom nadškofijskih semeniščnikov, ki bodo istotam preživeli svoje počitnice.

Pogled na Velehrad,

kjer se je vršil te dni kongres za zedinjenje cerkva.

Skupina cerkvenih dostojanstvenikov na velehradskem kongresu.

Od leve na desno: Przesdicki, škof podleski; Rodić, nadškof belgrajski; Szepticki, nadškof lvovski; Prečan, nadškof olomuški; Bauer, nadškof zagrebški; Aziz Hoh, škof kairski; Kocielovski, škof pršemislški; stoječi: Vojtšak, škof spiški; Kmetko, škof ni-transki; Herbigy, škof in rektor Vzhodnega zavoda v Rimu; škof Sokolovski; Njaradi, škof križevski; Godić, škof prešivski; Gebej, škof munkačevski; škof Stanjel.

Moravanke,

udeleženke procesije na Velehradu v narodnih nošah.

Procesija

na Velehradu ob priliki unionističnega kongresa.

Gospodarstvo

Svetovno trgovsko brodovje.

Lloydov register objavlja ravno kar zanimive podatke o stanju svetovne tonaže, iz katerih pomembno najvažnejše:

Skupno je znašala svetovna tonaža dne 30. junija t. l. 65.193.000 ton, kar pomeni napram 30. juniju lani prirastek za 408.000 ton, dočim je znašal prirastek od 1925 na 1926 samo 150.000 ton. Leta 1926. do 1927. je postalo neporabnih ladij z 800.000 tonami, od česar odpade samo na Unijo 540.000 ton. Jadrnico je sedaj le še 1.926.000 ton in je njih tonaža od 1926 na 1927 nazadovala za 187.000 ton.

Kakšna je tonaža posameznih držav letos in kakšna je bila leta 1914. (dne 30. junija, torej neposredno pred izbruhom svetovne vojne), kažejo sledeči podatki (v tisoč tonah):

	1914	1927
Anglija	18.092	19.179
Unija	4.287	13.606
Japonska	1.708	4.033
Italija	1.430	3.396
Francija	1.922	3.362
Nemčija	5.135	3.320
Norveška	1.957	2.803
br. kolonije	1.632	2.699
Holandija	1.472	2.645
Švedska	1.015	1.329
Španija	884	1.136
Danska	770	1.032

Od leta 1914. sem se je razmerje zelo izpremenilo; tako vidimo, da je Anglija napredovala v tonaži samo za 11%, dočim je brodovje vseh drugih držav znatneje naraslo. Tako omenjamo samo Unijo, katere brodovje se je povečalo za celih 216%. Pri tem je še trabe upoštevati, da je tu vključeno tudi ladjevanje na velikih jezerih, ki je imelo leta 1914. 2.260.000 ton, letos pa 2.435.000 ton. Oceansko brodovje Unije ima sedaj 11.171.000 ton (in stalno pada) napram 2.027.000 tonam v letu 1914., naraslo je torej za 450%. Japonsko brodovje je od leta 1914. sem naraslo za 135%, kakor tudi francosko za 75%; nemško brodovje izredno hitro naraslo in dosega sedaj že 65% predvojne tonaže.

Zelo zanimiv je dvig italijanske tonaže, ki je narasla od leta 1914. do leta 1927. za celih 140%, kar ni pripisovali samo dejstvu, da je dobila Italija velik del avstrijske trgovske mornarice, ampak tudi delu italijanskega ladjedelništva. Sedaj stoji glede trgovskega brodovja Italija na četrtem mestu na svetu: takoj za Anglijo, Unijo in Japonsko, dočim je bila lani še na petem mestu: za Francijo. Vendar jo bo Nemčija, kakor vse kaže, prehitela.

V ostalih državah je tonaža narasla: v Norveški za 43%, v br. kolonijah za 60%, v Holandiji za 73%, v Švedski za 33%, v Španiji za 30% ter v Danski za 34%.

Znižanje žel. tarifov na progi Solun—Atene. Generalni konzulat SHS v Solunu poroča, da je generalna direkcija grških železnic znižala tarifo za prevoz krompirja, zelenjave, čebule, bombaževga semena, sene in detelje na progi Solun—Atene za 15 odstotkov. To znižanje velja od 20. maja t. l. pa do nadaljnjega. Na isti progi se je za dobo od 15. maja do 15. oktobra znižala tudi cena poštinskih kartam, ki veljajo mesec dni za odhod in povratek, za 25 odstotkov, in sicer za vse vrste vlakov in za vse razrede.

Zračni promet Zagreb—Belgrad, ki bi se imel dne 28. t. m. otvoriti, se ni otvoril, ker Družba za zračni promet še ni dobila naročenih poštinskih aeroplanov.

Produkcija asfalta v Jugoslaviji. Iz mesečne poročila Hrv. esk. banke poslavljamo sledeče

zanimive podatke o asfaltu v Jugoslaviji. Največ asfalta se dobi v Dalmaciji, in sicer v krajih Paklina, dolina Zrmanje, Sinj, Murilovac, Drniš, pri Metkoviću in Kninu ter na otoku Braču. V Crni gori se tudi nahaja asfalt. Ležišča so tudi v Srbiji: Kraljevo, Buštanj in Stimlje. Eksploata se asfalt samo v rudnikih: Paklina in Buštanj. Asfalt, dobljen v rudniku Paklina le malo zaostaja za znanim trinidadskim. Leta 1926. je bilo v Paklini produciranih 500 ton. Uvoz asfalta znaša okoli 10 milijonov Din.

Avstrijska zunanja trgovina v prvi polovici 1927. V prvi polovici t. l. je znašal uvoz v Avstrijo 3.897.000 ton v vrednosti 1400 milij. šilingov, izvoz pa 1.823.000 ton za 983 milijonov šilingov. Tako uvoz kakor izvoz sta po tonaži in vrednosti narasla. Iz Jugoslavije je Avstrija uvozila letos za 82. lani za 64 milij., izvozila pa je v našo državo za 69 oziroma 76 milijonov šilingov. Izvoz je torej znatno nazadovalec.

Pospesjevanje trgovine v Angliji. V mesecu maju t. l. je bil ustanovljen zavod za pospeševanje britske notranje trgovine »Empire Marketing Board«. Organizacija dobi vsako leto en milijon funtov, katere porabi največ za propagiranje konzuma britanskih produktov v Angliji. Periodično se pojavljajo v časopisih in revijah veliki, včasih celo stran obsegajoči inserati, ki opozarjajo na posebne produkte industrije in poljedelstva ne samo združenega kraljestva, ampak tudi kolonij in dominionov. Urad je organiziral tudi intenzivno kampanjo v tisknem delu časopisja. Na velikanskih plakatih so slike velikih industrij ter poljedelskih obratov. Na ravnokar v Londonu prirejeni razstavi reklame »Advertising Exhibition« je tudi ta zavod lepo zastopan. Kar se tiče znanstvenega delovanja zavoda, je omeniti, da se omejuje predvsem na dajanje podpor organizacijam, ki se s tem pečajo.

Italijanski bankovci. Po odredbi ital. finančnega ministra je zakonski tečaj italijanskih državnih bankovcev po 5 in 10 lir podaljšan do 31. decembra 1927. Zamenjava se lahko izvrši do 30. junija 1928. Nasprotno so pa bili razveljavljeni s 30. junijem t. l. drž. bankovci za 25 lir in bankovci »Banca di Napoli« in »Banca di Sicilia«.

Italijansko posojilo v Ameriki. Kakor poroča iz Rima, pripravlja organizacija fašistovskih bankirjev najete velikega drž. posojila v Ameriki v znesku 100 milijonov dolarjev. Milijardo lir od tega posojila bi porabili za povračila liktorskega posojila, 9letnih in konsolidiranih bonov, 500 milijonov lir pa bi se porabilo za ojačanje rezerv »Banca d'Italia«.

Promet v tržaškem pristanišču. V prvi polovici t. l. je znašal promet v tržaškem pristanišču 24.519.000 stotov; od tega odpade na dovoz 14 milijonov, 669.000 in na izvoz 9.850.000; lani v prvih šestih mesecih je bilo prometa 24.813.000 stotov; od tega uvoz 14.971.000 stotov, izvoz pa 9.842.000 stotov.

Z ameriškega denarnega trga. Kakor poroča »Journal of Commerce«, so velike ameriške banke sklenile prenehati s posojili za vlade in občin v Evropi razen z onimi, ki bi služili za konsolidacijo. Nekatere drugovrsne banke pa še sedaj zelo aktivno iščejo plasmane posojil iz Srednje Evrope in Balkana. Toda konkurenca je močna in da malo zaslužiti. Za posojilo mesto Budimpešta se je polegalo 36 bank, za mesto Milan 29 in celo za Belgrad 14 bank. Sedaj se pogajati mestu Saarbrück in Bukarešt za posojilo. Poljsko 15milijonsko posojilo se bo emitiralo v septembru letos.

218.000 dolarjev za sedež na borzi. Dne 23. t. m. je bil prodan sedež na newyorški borzi za 218.000 dolarjev. Zadnja cena je bila 210.000 dolarjev dne 23. junija t. l.

Bombažni trg. Kakor je znano, je lani septembra začelo padanje cen bombaža, ki je v decembru doseglo svoje najvišje stanje. Od tedaj dalje pa cene stalno narasčajo. Najvažnejši moment, ki je dvignil cene, je narasčanje konzuma. Ameriška bombažna industrija porabi znatno več; Anglija ni toliko udeležena pri narasčanju konzuma kakor evropski kontinent, kjer sedaj Nemčija konsumira znatno več kakor Anglija! Zaloge so v vseh glavnih uvoznih pristaniščih še znatne, kar je zelo važno za presojo bodočih cen. Računati je z manjšo produkcijo v Uniji (od 13 do 16 milijonov bal); na drugi strani so zaloge indijskega bombaža tudi znatne, vendar to toliko ne pride v poštev, ker se je industrija že uravnala na ameriški bombaž, kar se vidi tudi iz tega, da je v letu 1926-27 znašal izvoz bombaža iz Indije 1.9 milijona bal na

pram 2.3 milijona bal v letu 1925-26. Poleg tega prihaja v poštev tudi dejstvo, da postaja kultura bombaža rentabilna v drugih državah pri cenji 10 pensov. — Sedaj prevladuje na bombaževem trgu spekulacija in pričakovati je razčiščenja položaja šele v septembru in oktobru. Zanimiva je vest, da so v Franciji ustanovili posebno banko »Banque cotonniere«, ki naj bi nakupovala bombaž direktno od ameriških farmerjev.

Javna dražba. Dne 29. julija 1927. ob pol 8. dopoldne se prodaja na javni dražbi na Emonski cesti št. 8 z nadaljevanjem v Gradišču št. 2 veliko množino konfekcije in manufakture, kakor tudi različno pohištvo in pisarniška oprema.

Borza

DENAR.

27. julija.

Na današnjem sestanku ni bilo zabeležiti posebnih izprememb. Popustila sta Dunaj in Italija, dočim v ostalih devizah ni bilo izprememb. Povpraševanje se je gibalo v ozkih mejah in ponudba je bila znatnejša, tako da je Narodna banka dajala le majhne količine Berlina in Prage. Promet je bil slab. Tudi na mednarodnem trgu ni bilo znatnejših izprememb.

Ljubljana. (V oklepajih zaključki). Devize: Amsterdam 22.78, 22.785, Berlin 13.51—13.54 (13.525), Bruselj 7.92 bl., Budimpešta 9.93 bl., Bukarešt 35 bl., Curih 10.935—10.965 (10.95), Dunaj 7.9925 (8.0025), Kopenhagen 15.25 bl., London 275.80—276.60 (276.20), Madrid 9.80 bl., Newyork kabel 56.94 bl., ček 56.70—56.90 (56.80), Oslo 14.80 bl., Pariz 223.25 bl., Praga 168.20—169 (168.60), Sofija 42.5 bl., Stockholm 15.30 bl., Trst 307.75—309.75 (308.75), Varšava 6.45 bl.

Zagreb. Amsterdam 22.76—22.82, Italija 307.89—309.89, London 275.80—276.60, Newyork 56.70—56.90, Praga 168.20—169, Dunaj 7.995—8.025, Curih 10.935—10.965.

Curih. Belgrad 9.1375, Amsterdam 208.10, Pekta 90.50, Berlin 123.475, Italija 28.2375, London 25.21625, Newyork 519, Pariz 20.32, Praga 15.39, Dunaj 73.10, Bukarešt 3.17, Sofija 3.755, Varšava 58, Madrid 88.65.

Trst. Belgrad 32.3025—32.375, Curih 351.50—355.50, London 89.225—89.30, Newyork 18.35—18.37, Pariz 71.85—71.95, Dunaj 255.82—263.82, Albanija 355—359.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.49, Kodanj 190, London 3450.25, Milan 38.62, Newyork 710.65, Pariz 27.805, Varšava 79.35. — Valute: dolarji 709.20, franc, frank 28, lira 38.85, dinar 12.52, čkoslovaška krona 21.0375.

Praga. Devize: Lira 183.60, Zagreb 59.35, Pariz 132.10, London 163.85, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 84 den., vojna odškodnina 343 den., Celjska 197—199, Ljublj. kreditna 147—150, Praštedionca 850 den., Kred. zavod 160 den., Stavbna 55 den., Sešir 104 den. Zagreb. 7% invest. posoj. 84.75—85.25, Agrari 50—51, vojna odškodnina 344, avg. zaklj. 346, sept. zaklj. 350—352, Hrv. esk. zaklj. 94, Hipobanka zaklj. 56, Jugobanka 91, Praštedionca 850—860, Ljublj. kreditna 147—155, Sečedra 470—480, Slavonija 16—17.50, Trbovlje 450—455, Vevče 135 den.

Trst. Adria 165, Assicurazioni generali 3590, Dalmatia 113, Cosulich 165, Oceania 105, Rionione adriatica di Sicurtà 1850, Split cement 175, Tripčevich 255.

Dunaj. Don. savska-jadr. 77.25, Živno —, Alpine 40.40, Greinitz 7.40, Kranjska industrijska —, Trbovlje 55.90, Hrv. esk. 11.20, Leykam —, Jugobanka 10.70, Hip. banka 7, Avstr. tvornice za dušik —, Gutmann —, Mundus —, Slavex —, Slavonija —.

BLAGO:

Ljubljana. Les: Tendence čvrsta; zaključeno 5 vag. bukovih drv loko. meja po 22; povpraševanje je za tramiče, dobavno v avgustu ter za ostrorobo žamano bukovino I. in II. — Deželni pridejki: Pšenica: nova bačka 78, 2 brez dopl. slov. p., ml. tar., 30 dni prompt 342.50—345, za julij—avg. 350—352.50; nova sr. 80, 2 prompt slov. p., ml. tar., 30 dni 340, nova slav. 79—80, 2%, prompt slov. p., ml. tar. 340; koruza: bačka nav. vozn. slov. p. 30 dni prompt 240, ml. tar. 235, ban. nav. voznina 237.50, ml. tar. 232.50, srbska nav. vozn. 230, ml. tar. 227.50; ničlarica bačka iz stare ps. lko. Ljubljana, odjem celega vagona plač. po prejemu 515; vse samo blago. Zaključkov ni bilo, tendence je zato čvrsta.

Novi Sad. Pšenica bačka: 79—80 kg 302.50—305, 78—79 kg 307.50—310, ječmen bački 265—270, oves sremški 192.50—195, koruza bačka 200, sremška 200—205, ban. 190—195, moka bačka 0g 450—455, 2 425—430, 5 380—390, 6 340—345, 7 375—385, otrobi bački v jutra vrečah 165—167.50, sremški 165—177.50. Promet 24 vag. pšenice, 4 vag. ovs, 27 vag. koruze, 12 vag. moke ter 1 vag. ječmena; skupaj 68 vagonov. Tendence čvrsta.

Cerkveni vestnik

Na Jakobovo nedeljo 31. julija se bo v mestni župni cerkvi sv. Jakoba izvajalo ob 10.: Misla solemnis: Oriens ex alto Filke, — s spremljevanjem orkestra. Offeritorium: recit. in Jubilate Deo, Wagner. Po sv. maši: Sv. Jakob — Dr. Kimevec. — Popoldne bo ob 6. govor in slovesne litanije.

Orel

Kamniško orlovsko okrožje priredi v nedeljo dne 31. julija 1927 javno telovadbo na Brdu pri Lukovici. Spored: Ob pol 1. uri sprejem pri Capudru (Bevcu) v Lukovici. Ob 1. uri obhod po vasi in takoj zatem odhod na Brdo. Ob 2. uri cerkevno opravilo. Ob 3. uri javna telovadba. Po telovadbi se vrši prosta zabava, srečolov in šaljiva pošta. Sodeluje mengerska godba. Vse naše prijatelje iz okraja kakor tudi izletnike iz Ljubljane, vljudo vabimo.

Orlovski odsek pri Sv. Františku v Savinjski dolini priredi v nedeljo 14. avgusta v proslavo 5 letnice obstoja, svojo prvo javno telovadbo. Bog živi! — Odbor.

Naznanila

Dolenje-logaška godba priredi v nedeljo, dne 31. jul. t. l. koncert in veselico na vrtu Kmet. Gosp. društva v Dol. Logatcu. Začetek ob 3. uri pop.

Trgovcem in trgovskim nastavljenecem v ljubljanski oblasti. Odbor trgovskega dobredelnega društva »Pomoč opozarja, da poteče rok za prijave v to društvo dne 31. julija t. l. Pozneje se bodo sprejemali člani le po odobritvi odbora. Vsi oni, kateri še niso poslali svoje prijavnice, se pozivljajo, da jih vpošljejo najkasneje do 31. t. m. Zavaruje se lahko vsak trgovec in nastavljenec. Z ozirom na bojazen, da umrje mesečno 20 in še več trgovcev in nastavljenec, pripominja odbor, da se računa celo ljubljansko oblast 3 do 4 smrtne slučaje v šestih mesecih. Če bi vseh 7000 trgovcev in nastavljenec v ljubljanski oblasti pristopilo solidarno v to društvo, bi znašala posmrtnina 70.000 Din, nasprotno so pa prispevek članov tako minimalni, da jih lahko vsakdo brez težave prenese. Stanovska čist zahteva, da je vsak trgovec in nastavljenec član tega društva. — Odbor.

Sport

Revanšna tekma Ljubljana:Maribor 31. t. m. V slučaju, da JNS prelazi za prihodnjo nedeljo 31. t. m. določeno II. kolo tekem za savezni pokal na 14. avgusta, bo porabil LNZ ta termin za revanšno medmestno tekmo Ljubljana:Maribor. Obenem naj bi bila to zadnja poskusna tekma za sestavo reprezentance LNP, ki ima nastopiti v pokalni tekmi proti belgrajskemu teamu. Revanšna medmestna tekma Ljubljana:Maribor pridobi mnogo na zanimivosti, ker je v nedeljo v Mariboru s 4:3 zmagal mariborski team.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes, v četrtek trening I. skupine ob 18. uri. Obvezno za vse igralce I. moštva! — Juniorska skupina se opozarja, da polnoštevno in točno poseča trening, ker se v kratkem prično odločilne tekme za klubov pokal. Juniorje, ki bodo izostajali od treninga, se bo igralo iz kluba! — Načelnik.

S. K. Jadran. Danes ob 19.30 v garderobi sestanek sledečih igralcev: Peter Steiner, Sočb. Benedetič, Znidarič, Gartner L., Somer, Logar, Rabe, Brear, Januš, Kos, Varoga, Jerina, Kotar, Homan. — Tajnik.

SPORTVEREIN JUN. (CELOVEC) : ILIRIJA JUN. 3 : 1.

Juniorji Ilirije v nedeljo niso zaigrali tako lepo, predvsem pa ne tako koristno kot v svojih prejšnjih boljših nastopih. Videlo se je, da nova sestava juniorskega moštva še ni dovolj vigrana in uvezbana. Zlasti napadalna vrsta se ni mogla

Nikolaj Ljeskov:

Začarani romar.

— Kaj pa naj storim v takem slučaju? — sem rekel.

— Vrgli te bomo pač v vodo, — mi je odgovoril, — da boš ribam za hrano.

Brez popa?

Brez popa.

Bil sem takrat nekoliko vinjen, strašno sem se zgrozil in pričel jokati ter tožiti. Ribič se je smejal: — Saj sem se le šalil, — je rekel. — Le umiraj brez strahu. Zakopali te bomo v domačo grudo.

Toda jaz sem bil zelo ogorčen in sem rekel:

— Mar se smeš tako šaliti! Če boste večkrat naredili z menoj slične šale, ne bom doživel niti druge pomladi.

Čim je zaspal ta zadnji ribič, sem se takoj odpravil in odšel. Prikorakal sem v Astrahan, zaslužil tam rubelj dne in od te ure tako pridno pijačeval, da se niti ne spomnim več, kako sem prišel v drugo mesto. Tam sem se znašel v ječi. Oddod so me gnali v našo gubernijo. Nato so me pripeljali v naše mesto, tam sem dobil šibe na policiji in nato prišel v našo graščino. Grofica, ki me je bila dala šibati za mačkin rep, je bila že umrla. Grof je ostal sam, a se je bil tudi zelo postal, postal pobožen in opustil konjerejo. Javili so mu, da sem se vrnil. Spomnil se je pa na me. Ukazal me je še enkrat šibati doma, nato pa sem moral k spovedi pred župnika, očeta Iljo. No, šibali so me po stari šegi pred županom, v občinski hiši. Prišel sem k očetu Ilji, pričel me je spovedovati in mi je prepovedal za tri leta sveto obhajilo.

Rekel sem:

— Kako pa to, bātjuška, saj sem... toliko let že nisem bil pri obhajilu... tako sem želel...

— No, prava reč, — mi je rekel, — da si želel. Zakaj pa si imel tatarke za žene? Ali več, — mi je

* Za pobež od graščaka.

rekel, — da sem zelo popustljiv napram tebi, če ti obhajilo samo prepovem. Če bi ti hotel naložiti pokoro po cerkvenih pravilih, bi ti moral požgati na živem telesu vso obleko, katero imaš na sebi. A ne boj se, — je rekel, — dandanašnji ne dovoli tega policija, ker je to po zakonu prepovedano.

— No, kaj hočem, — sem si mislil, — ostal bom torej brez obhajila, se bom vsaj odpočil doma in odahnil po ujetništvu. — A grof tudi tega niso marali. Izvolili so reči:

— Nočem trpeti v svoji bližini človeka, ki mu je prepovedano sveto obhajilo.

Naročili so oskrbniku, naj me da vnovič šibati vpricho vseh, da si to vsi zapomnijo. Na to pa so mi ukazali naložiti denarni znesek.² Tako se je tudi zgodilo. To pot so me šibali po novi šegi na ulici, pred graščinsko pisarno vpricho vseh. Nato so mi dali potni list. Prav lahko mi je postalo pri srcu, ko sem se čutil po toliko letih popolnoma prostega in s pravilno izkaznico. Odšel sem. Nisem sicer imel nobenih načrtov, a mi je Bog kmalu poslal pravi posel.

— Kakšen posel?

— No, zopet sem se poprijel iste konjske stroke. Začel sem slabše kot hrač, brez novčica, a kmalu sem postal prav premožen. Tudi višje bi se bil povzp, da ni bilo neke zapreke.

— Katere, če smemo vprašati?

— Postal sem hudo obseden od različnih duhov in strasti. Razen tega me je tlačila še neka nespodobna reč.

— Kakšna nespodobna reč vam je nagajala?

— Magnetizem, gospod.

— Kaj? magnetizem?

— Da, gospod, magnetičen vpliv neke osebe.

— Kako pa ste občutili njen vpliv?

² Denarni davek so plačevali obrtniki, trgovci, krošnjari in sl., ki so smeli potovati. Te prostosti niso imeli robovni podložniki z naravnimi davki.

— Tuja volja me je vodila, in moral sem doživeti tujo usodo.

— Tedaj ste doživeli v tem času svojo lastno pogibel, nato ste videli, da morate izpolniti materino zaobljubo in ste vstopili v samostan?

— Ne, gospod, to je prišlo šele pozneje. Doživel sem še veliko različnih drugih nevarnosti, preden sem se prepričal o resničnosti tistega, kar mi je bilo namenjeno.

— Ali nam hočete povedati tudi te doživljaje?

— Zakaj pa ne? prav rad.

— Torej vas prosimo.

Deseto poglavje.

Dobil sem potni list in odšel, ne da bi vedel, kaj naj počnem. Prišel sem na neki sejem. Tam sem videl, kako cigan s kmetom za konje menjava. Hotel ga je nesramno oslepariti. Poskušal je namreč, je li konj močan. Cigan je svojo mrho upregel v voz s prosom, kmetovega rjavca pa v voz z jabolki. Oba voza sta bila sicer enako težka. Vendar se je kmetov rjavac upelhal in spotil, ker ga je prevzel vonj od jabolka: ta duh je namreč konjem hudo zopr. Ciganovo kljuse pa je bilo omotično. To je bilo takoj razvidno, kajti na čelu mu je bil ostal znak od užiganja, kadar so ga zadržali. Cigan pa se je izgovarjal: »Saj je to samo bradavica.« Kmet se mi je smilil. Kako naj bi oral z omotičnim konjem. Saj bi se mu prekučil in konec bi bilo dela. Tisti čas sem cigane hudo sovražil. Prvič so me bili zapeljali, da sem bil postal potepuh; drugič pa sem menda slutil, da bom tudi se z naprejem imel z njimi opravka. Ta slutnja me ni varala. Odkril sem tedaj kmetiču, kako napako ima konj. Cigan se je z menoj pričel pripraviti, češ da ni na čelu nobenega sledu od užiganja in to je le bradavica. Sunil sem potem konja s šilcem v ledvije, da pokažem, kdo ima prav. Konj se je takoj zvrnil na tla in dobil krče. S tem je bil slepar odpravljen.

=====

LAJDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 28. zvezek. A. Sheehan, Nočlog. Povest irskega dekleta. 24 Din, vez. 32 Din. — 24. zvezek. A. Marby, Hanka. Lužsko-arška povest. 22 Din, vez. 30 Din. — 25. zvezek. Haggard, Hei cesarja Montezuma (v tisku). — 26. zvezek. C. Lorenzini, Stroček in njegovo burkasto življenje. 14 Din, vezano 22 Din. — 27. zvezek. Preželi. Otroci solca (v tisku).

=====

prav uveljaviti napram telesno mnogo močnejši obrambi Celovčanov. Celovčani so se pokazali kot tehnično prav dobro moštvo, — čisto drugače kot I. moštva celovških klubov. Podali so živahno, hitro igro, lepo so kombinirali in dobro streljali. Igra je bila odprta, mestoma so imeli celo domačo celotno premoč, a je niso znali izrabiti vsled neodločnosti napadalcev.

KONGRES MEDNARODNE KOLESARSKE ZVEZE.

Povodom svetovnih kolesarskih prvenstev v Kölnu se je vršil 46. kongres Mednarodne kolesarske zveze (Union Cycliste Internationale, UCI). Predsedoval je predsednik Franco Leon Breton. Iz 12 držav je prišlo okoli 100 delegatov; Jugoslavije ne bomo. Od sklepov omenjajo zlasti sprejetje predloga, da sme vsaka zveza pridružena dežela izdajati narodno in mednarodno veljavne licence. Nobena dežela pa ni primorana, da bi tudi ona vpeljala doma tiste kategorije, ki obstojijo že v drugih deželah. O pojmu amater so dolgo debatirali. Slednji so se zedinili na sledečo definicijo: »S tem, da prevzame licenco, se amater zaveže, da ne bo nikdar vozil za denar, da ne bo nikdar v katerikoli obliki stopil v zvezo s kakšno tovarno koles in da tudi nikdar ne bo stal proti profesionalom. Izjema je le, če startajo amaterji pri dobrodelnih prireditvah, a še takrat le z izrednim dovoljenjem dotične deželne zveze. Ob istem času so pa po cesti lepo skupaj vozili amaterji in profesionali. Obdržali so na kongresu tudi še vmesno vrsto neodvisni kolesarje; amaterji ne znajo startati proti njim.

Svetovna prvenstva so že za tri leta naprej oddana. Leta 1928. se bodo od 15. do 22. avgusta vršila v Budimpešti, leta 1929. v Ameriki, leta 1930. v Belgiji. Vsem deželnim zvezam so naročili, naj v svrhu vpeljave mednarodnega cestnega dirkalnega koledarja vpošljejo programe o svojih treh največjih cestnih dirkah do 31. oktobra pisarni UCI. Prihodnji kongres se bo vršil 4. februarja 1928. v Parizu, poletni kongres pa 14. avg. 1928. v Budimpešti. Pred njim se bo pa vršila 2. avgusta v Amsterdamu konferenca o kolesarskih tekmah na olimpijadi.

NAJBOLJŠIH DESET IGRAVEČ TENISA.

Vsako leto izide seznam najboljših iraveč tenisa na svetu. Navadno ga izda znani nemški strokovnjak Myers. Sem in tja ga pa izda tudi kdo drugi. Seveda imajo največ verjetnosti pravilnosti tisti sezname, ki jih izdajo šampioni sami. Večinoma navajajo Suzanne seznane; letos je pa tudi Tilden označil prvih deset, pa ne po vrsti, temveč kar kot skupno gardo. So tilde: Cochet, Lacoste, Borotra, Brugnon, Johnston, Tilden, Alonzo, Jan Koželuh, Washer; kot deseti pa ali Timmer ali Spence ali Troitzheim ali Hunter. To so amaterji.

HAJDUK.

Pišejo o njem Dunajčanom: Postal je jugoslovanski prvak. Že večkrat je bil blizu prvenstva, pa dvakrat ni mogel premagati hude ovire, Jugoslavije iz Beograda. Čeprav so si Dalmatinci šele letos izvojevali državno prvenstvo, so jih cenili vendarle že več let poleg Gradjanskega kot najmočnejše moštvo Jugoslavije. Dunajčani se bodo ob priliki bojev za srednjeevropski pokal lahko pre-

pričali, kako visok razred so Dalmatinci. V petih igrah je dosegel Hajduk osem točk, njegovi goali so 15:6. Drugi v prvenstvu je BSK. Dunajčani poznajo Beograščane kot resnega nasprotnika na domačih beograjskih tleh. Kako bodo igrali izven doma, to bomo šele videli. Dobro je, da sta zmagala Hajduk in BSK. Če bi bil zmagal Hašk in bi zastopal jugoslovanski nogomet v srednjeevropskem pokalu, bi to za jugoslovanski sport ne pomenilo nobene pridobitve. Kajti zagrebški akademiki so sicer dobri nogometaši, za »srednjeevropskega« so pa veliko premehki.

NEMŠKI PLAGALNI REKORDI.

Že dvakrat smo poročali, da rastejo plavalni rekordi kar iz tal in da jih ne bomo vseh registrirali in jih tudi ne moremo. Samo Nemčijo zadnjih tednov pogledimo: V prsem plavanju je zboljšal Rademacher svetovni rekord na 200 metrov od 2:50.4 na 2:48 in je plaval v Berlinu tudi že 2:47.4. Na hrbtu je zboljšal Küpper rekord 100 m od 1:14.1 na 1:13.6 in nato na 1:12, 200 m pa Schumburg od 2:48.9 na 2:46.6. Prosto plavanje: Stari rekord na 100 m je bil 1:02.1; Heinrich je plaval 1:02, Derichs 1:01.5, Heinrich nato 1:01. Na 200 m je bil stari rekord 2:23.2, Heinrich ga je zboljšal na 2:19; 300 m Heinrich od 3:52.3 na 3:47; 400 m od 5:16.8 Neitzel na 5:15 in Heinrich na 5:09; 1000 m od 14:48.3 Neitzel na 14:37. Vrsti 3x100 m stari rekord Hellas iz Magdeburga 3:13.8, nato Poseidon iz Leipziga 3:11.6 in Magdeburg 1896 na 3:11.2; vrsta 3x200 m stari rekord: 7:29, nato Magdeburg 1896 na 7:25.8 in Poseidon iz Leipziga na 7:13. Prsna vrsta 3x100 m stari rekord 4:02.4, nato Sparta iz Kölna 4:01.1, itd. — Dame: 400 m prsno stari rekord 7:17.2, novi gospodična Schrader iz Magdeburga 7:02.5; 100 m prosto stari rekord 1:17.6, nato gdčna Lehman iz Dresdene 1:14.2; 200 m prosto stari rekord 3:03.8, sedaj gdčna Lehman 2:50.4. Večina novih rekordov pride na prosto plavanje, po kvaliteti je pa napredek v prsem in hrbtnem plavanju boljši; a napredek je povsod prav presenetljiv. In isto je v drugih državah. Olimpiada bo spet zanimiva.

Knjige in revije

Studenci pri Mariboru je naslov 54 strani obsegajoči knjižici, katero je izdal krajevni šolski odbor v Studencih ob priliki praznovanja 50letnice odnotne šole. Ta knjižica se prijetno razlikuje od običajnih letnih šolskih poročil in pregledov, kakor so se navadno izdajala pri nas ob podobnih prilikah. Avtor namreč ne podaja suhoparnega razvoja šole, ki se je razvila tekom 50 let iz prvotne dvorazrednice v šestrazredno deško, šestrazredno dekliško osnovno šolo ter v dvorazredni otroški vrtec, ampak nam slika v glavnih obrisih zgodovinski razvoj tega važnega delavskega industrijskega kraja od početka pa do današnjih dni. Zato delce ni le poučnega, ampak tudi vzgojnega pomena zlasti za Studencane; saj tvorijo večino prebivalstva priselenci iz najrazličnejših krajev. S pridom jo pa bode čital vsak, kdor se zanima za dogodke in razvoj našega obmejnega Maribora. Knjižica se nanaša pri krajevnem šolskem odboru v Studencih pri Mariboru.

Izpred sodišča

Prijazen dopisnik. Štefan že dalj časa pisano gleda svojega soseda. Ker se mu ni mogel drugače osvetiti, mu je zadnjič pisal ljubezno pismo in ga prav tako ljubezno naslovil: »Naj prejme Lojze Š... vinski norec na Lavrici.« Seveda Lojze za naslovom ni bil zadovoljen, tožil je Štefana zaradi žaljenja časti. Sodnik mu je prisodil 100 Din denarne globe.

Dražo očitanje. Jože je poplavljenec in umljivo je, da ni bil zadovoljen s podeljeno pocoro. Zadnjič je pa nahlulil župana: »Prokleti župan, sram te bodi, da si tako nepošteno razdelil pocoro!« Župan mu je dokazoval, da je po vesti razdelil pocoro, veliko pa ni mogel podeliti, ker je bil fond premajhen. Jožetu pa to nikakor ni zadostovalo, opsoval je župana in ga še ranil po obrazu. Za pokoro je dobil od sodnika 150 Din globe.

Pasja nadlega se je tudi po deželi silno razpasla. Ni čudno, da je zadnje čase na sodišču toliko pritožb in tožb; kajti med pasjo nadlego je polno popadljivih psov. V bližini Ljubljane ima gospodična Cirila psa volčjaka, ki se baje rad igra. Zadnjič je vozil mimo hiše kolesar Tone in pes se je pognal za njim, ga ugriznil v stegno in mu seveda raztrgal tudi hlače. Tone je ovačil lastnico, ta pa se je izgovarjala, češ, Tone bi bil moral stopiti s kolesa, ko je videl, da dirja pes za njim. Seveda sodnik zagovora ni upošteval, obsodil je gospodično na 50 Din globe, Tonetu pa bo morala plačati za hlače in bolečine 70 Din.

Hudi mešetarji. Mešetarji so že od nekdaj hudi in konkurenca jih vedno boli. Zadnjič jih je bilo zbranih na Viču cela gruča. Nekaj časa so mešetarili, se prerekli, končno je Jože zabrusil Tomažu v obraz: »Ti nimaš patenta, kaj se pa vtikaš v naš posel.« Tomaž je ugovarjal, Jože se pa za dokaze ni zmenil, pograbil je bičevnik in Tomaža prav pošteno naklestil. Jože je dobil pred okrajnim sodnikom teden dni zapora, kar mu pa nikakor ni bilo všeč. Pritožil se je, toda senat pritožbe ni upošteval in potrdil razsodbo okrajnega sodnika.

Nepoklicani gostje. Letošnja Velika nedelja je bila lepa in izvalila nešteto izletnikov. Posebno podjetna skupina jih je odromala na Orle. Tam so se ga precej nabrali, nazadnje pa zavili k postarnemu kmetiču, tam mu pojedli vso potico in vse piruhe. Kmetič je sicer protestiral, pa razposajenci se za proteste niso zmenili, za plačilo so kmeta še pretepli; odlikoval se je najboljši podjetni Polde in dobil od okrajnega sodnika teden dni zapora. Prijavil je vzklic, senat je pa vzklic zavrnil in s tem potrdil sodbo okrajnega sodišča. Pri razpravi se je hotel Polde sicer pobotati, uveren je bil, da bo tako rešen zapora, ko mu je pa sodnik povedal, da si s poravnavo zmanjša samo odškodninsko vsoto, je Polde zarenčal: »Tako se pa ne gremo!«

Pridobivajte novih naročnikov!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 27. julija 1927. Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblak-nost 0-10	Vrsta padavin		Najvišja temp.	Najnižja temp.
						ob opazovanju	v mm do 7h		
Ljubljana (dvorec)	7	764.6	17.2	79	E 1	0	megla	25.9	14.5
	14	761.1	26.5	48	NE 6	0			
	21	759.2	22.9	57	NE 2	0			
Maribor		764.1	20.0	75	SSE 2	0		25	13
Zagreb		764.2	20.0	86	S 2	4		28	16
Beograd	8	764.2	21.0	43	mirno	0		28	13
Sarajevo		763.6	19.0	54	mirno	0		28	12
Skopje		762.9	24.0	41	W 1	0		31	17
Dubrovnik		760.9	25.0	32	S 5	0		29	18
Split		761.1	28.0	46	NE 7	0		34	23
Praga	7	763.5	16.0	—	SSW 2	0		26	13

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za 28. julija: v severnih Alpah: lepo, južni vetrovi; v južnih Alpah: oblačno, zelo toplo in deževno.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Proste službe

UČENCA pridnega, sprejme knjigo-vez. Fr. Lerh, Radovljica.

Sprejem

vajenca v trgovino z mešanim blagom. Ponuditi se je na naslov Franjo Černe, Radeče. 5810

Čevlarskega vajenca

sprejem takoj. Franc Košir, čevlarski mojster, Duplje p. Križe, Gorenj.

Sprejem takoj dobro,

pošteno ter vestno KUCHARICO ki je uporabna za kuhanje v krčmi in kavarni. Kristina Vollgruber, Frankopanova ulica, Maribor.

KRAJEVNE

ZASTOPNIKE kateri so pri trgovcih specerije dobro vpeljani, sprejem za Maribor, Ljubljano, Ptuj, Novo mesto, Kamnik, Kočevje, Brežice, Ljutomer, Mursko Soboto in druga mesta, za obljubljen dobro izdelek predmet. Olferte z referencami nasloviti na: »JUNIPER«, Celje, predal 4.

HLAPCA

ZA ŽUPNIŠČE sposobnega za vodstvo kmetije, sprejem takoj. Želim priporočilo domačega župnika in pismeno ponudbo z navedbo zahtev. — župnik v Starem trgu pri Ložu.

Iščem učenca

za podobarsko pozlatarsko obrt. Hrovat, Domžale 62.

Iščem službo

plač. natakariče Naslov v upr. pod 5812.

Službe iščejo

ORGANIST dober igralec in pevovodja z najboljšimi spretnostmi, prosi za službo v Sloveniji, ker je vsled nevdržnih razmer primoran iskati mesto v svojem domačem kraju. Naslov: Martin Planinšek, Hrušica, p. Castelnuovo d'Istria, Italia.

Kdo kupi?

SRNJACEK 3 mesece star, udomačen, se proda. Poizve se v trgovini A. Žibert, Prešernova ulica.

ŠIVALNI STROJ

v dobrem stanju, se poceni proda. Naslov pove uprava lista, Maribor.

Velik, močan in lep

KOVČEK priročen za potnike ali letovišarje, se poceni proda. — Naslov pove upr. Slovenca pod 5787.

Kdo proda?

Kupim 20—25 m³ lepih, zdravih lipovih hlodov od 30 cm naprej. Plačam pri prejemu blaga. Ponudbe z navedbo cene na upravo Slovenca do 1. avgusta pod št. 5835.

Borovnice

se najbolje plačujejo v Mariboru, Koroska c. 1.

Maline kupuje Lovro

Sebenik, Ljubljana — Knezova ulica.

Stanovanja

Kot sostanovalka

se sprejme pametna ženska, stanovanje odsluži, da o prostem času pomaga pri gospodinjstvu. Več se izve v upravi »Slovenca« pod št. 5826.

STANOVANJE

z eno sobo, dvema kabinetoma, kuhinjo, soupoko, kopalnico in pralnico, vrtom, elektriko in vodovodom, odda takoj ob Dunajski cesti na Brinju Pokojniški zavod v Ljublj., Aleksandrova c.

Vrajem

LEPI LOKALI v središču Maribora, pripravljeni za skladišče ali delavnico, se dajo v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Išče se lepo, suho

SKLADIŠČE v centru mesta, z dovolno. Cenjene ponudbe na upravo Slovenca pod št. 5843.

Avtogaražo

z mehanično delavnico in malim stanovanjem oddam takoj v najem. — Franc Gorjanc, Kranj.

Posestva

Stanovanjska HIŠA v Mariboru se zamenja tudi za manjšo v Ljubljani. Naslov pri upravi lista pod št. 5842.

Enonadstr. hiša

z gospodar. poslopljem, v zelo dobrem stanju, na prometnem mestu v bližini Maribora, z gostilno, mesarjo, kegljiščem s kurjavo ter velikim vrtom, se ugodno proda. Naslov pove uprava lista v Mariboru pod gostilna.

Naša obrt

Živinsko krmilno sol oddaja na debelo A. Volk Ljubljana, Resljeva c. 24

Stavbno podjetje

ACCETTO & drugovi družba s o. z. Maribor, Koroska c. ul.

OTROKA

okoli dveh let, zdravega, vzame v vso oskrbo proti plačilu za 6 let naprej, ali za svojega pri položiti primerne zneska pri sodišču ali hranilnici, 3 članska drž. uradniška družina v Ljubljani. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Oskrba«.

STANKO PREMRL:

SLAVA BREZMADEŽNI Zbirka mešanih, moških in ženskih zborov. Marijine, evharistične in druge pesmi. — III. izdaja. Broširano Din 30.—, vezano v platno Din 40.—.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

LJUBLJANA

Dognana je

istina, da je jesenska in zimska doba izredno prikladna za oglaševanje v »SLOVENCU«, prav posebno pa v njegovi nedeljski izdaji. V teh mesecih se časopis neprimerno pazljivo prečita. Ne prezre se niti najmanjši oglas. Trgovci, obrtniki in sploh vsi, ki imate kaj naprodaj, izrabite v polni meri to ugodnost ob vsaki dani priliki in oglašujte v »SLOVENCU«. Cenik ali proračun zahtevajte od uprave. Uverjeni bodite, da bo s tem dosežen velik uspeh — posežena

Vaša velika korist!

Miroslav Kapus v Lescah,

prekličem

s tem očitke, ki sem jih izrekel o Ivanu Novaku, šoferju. 5829

H. R. Haggard - P. M. Cernigoi:

Jutranja zvezda.

Roman. Brošir. Din 30.—, vezano Din 40.—.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

Platnice

za Ilustrirani Slovenec.

letnik 1926 ima v zalogi

Knjižgoveznica K. I. D.

v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.

Cena izvodu Din 25, z vezavo 35 Din

Poština posebej.

STANKO PREMRL:

SLAVA BREZMADEŽNI

Zbirka mešanih, moških in ženskih zborov. Marijine, evharistične in druge pesmi. — III. izdaja. Broširano Din 30.—, vezano v platno Din 40.—.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

LJUBLJANA

Dognana je

istina, da je jesenska in zimska doba izredno prikladna za oglaševanje v »SLOVENCU«, prav posebno pa v njegovi nedeljski izdaji. V teh mesecih se časopis neprimerno pazljivo prečita. Ne prezre se niti najmanjši oglas. Trgovci, obrtniki in sploh vsi, ki imate kaj naprodaj, izrabite v polni meri to ugodnost ob vsaki dani priliki in oglašujte v »SLOVENCU«. Cenik ali proračun zahtevajte od uprave. Uverjeni bodite, da bo s tem dosežen velik uspeh — posežena

Vaša velika korist!

Inserirajte v

„Slovenca“!

H. R. Haggard - P. M. Cernigoi:

Jutranja zvezda.

Roman. Brošir. Din 30.—, vezano Din 40.—.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

Platnice

za Ilustrirani Slovenec.

letnik 1926 ima v zalogi

Knjižgoveznica K. I. D.

v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.

Cena izvodu Din 25, z vezavo 35 Din

Poština posebej.

STANKO PREMRL:

SLAVA BREZMADEŽNI

Zbirka mešanih, moških in ženskih zborov. Marijine, evharistične in druge pesmi. — III. izdaja. Broširano Din 30.—, vezano v platno Din 40.—.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

LJUBLJANA

Dognana je

istina, da je jesenska in zimska doba izredno prikladna za oglaševanje v »SLOVENCU«, prav posebno pa v njegovi nedeljski izdaji. V teh mesecih se časopis neprimerno pazljivo prečita. Ne prezre se niti najmanjši oglas. Trgovci, obrtniki in sploh vsi, ki imate kaj naprodaj, izrabite v polni meri to ugodnost ob vsaki dani priliki in oglašujte v »SLOVENCU«. Cenik ali proračun zahtevajte od uprave. Uverjeni bodite, da bo s tem dosežen velik uspeh — posežena

Vaša velika korist!

Trgovci,

pozor!

„MINERVA“

namizno olje v priznani neprekosljivi predvojni kvaliteti se zopet dobi pri veletrgovcih v Ljubljani.

Ceneše kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi usakovrstno manufakturno blago samo pr

TRPIN, MARIBOR, Glavni trg šte. 17

Strokovnjaki so si edini v tem, da so

„WECK“ ČAŠE

in aparati za vkuhanje najzanesljivejši. Zato dobra gospodinja zahteva in trgoceve prodaja samo Weck-a.

Tovarniška zaloga: Ljubljana, Kerkov trg 10/1. Pri trdki Fructus.

— Znatno znižane cene. —

Prostovoljna javna dražba

hiše in zemljišča v Vižmarjih 47

Dražba se vrši dne 31. julija na licu mesta ob treh popoldne. — Pojasnilo se dobi pri ANDREJU KREGARJU v Vižmarjih. 5740

Najboljši in najekonomičnejši

Elektromotorji

iz znanih čeških tvornic

Škodovih Zavodov v Plznju

se nahajajo v velikosti 1/4KS do 30KS stalno v naši zalogi v Ljubljani. Obrnite se na

Civ. inž. M. A. Štebi, Ljubljana